

Džonas Milingtonas Singas

ŠAUNUOLIS IŠ VAKARŲ
PAKRANTĖS

Trijų veiksmų komedija

John M. Synge
THE PLAYBOY OF THE WESTERN WORLD
London, George Allen and Unwin Ltd, 1907

Iš anglų kalbos vertė
LILIJA VANAGIENĖ

VEIKĒJAI

KRISTOFERIS MEHOUNAS

SENASIS MEHOUNAS, jo tēvas, bežemis fermeris

MAIKLAS DŽEIMSAS FLAHERTIS (vadinamas MAIKLU DŽEIMSU),
smuklinīnīkas

MARGARETA FLAHERTI (vadinama PEGINE MAIK), jo dukra

ŠONAS KJOU (dar vadinamas ŠANINU), jos pusbrolis, jaunas fermeris

NAŠLĒ KVIN, trīsdešimt metu moteriškē

FILIS KALENAS ir DŽIMIS FERELAS, smulkūs fermeriai

SARA TENSĪ,

SJUZANA BREIDI ir } kaimo merginos

HONORA BLEIK

ŠAUKLYS

VALSTIEČIAI

Veiksmas vyksta netoli kaimo, nykioje jūros pakrantėje, Mejo apygardoje. Pirmas veiksmas rudens vakarą, kiti du — rytojaus dieną

PIRMAS VEIKSMAS

Kaimo smuklė (airiškas „šibinas“), labai prasta ir nešvari. Dešinėje lyg ir koks prekystalis, virš jo matyti lentyna, pilna butelių ir qsočių. Greta prekystalio — tuščios statinės. Gilumoje, kiek į kairę nuo prekystalio, durys į lauką, dar toliau į kairę — suolas su atrama, virš jo vėl lentyna su qsočiais, po langu — stalas. Kairėje didelis atviras židiny, kuriame dega durpės, ir drelės į kambarį. P e g i n ė, smarkaus būdo, bet graži dvidešimtmetė mergina, sėdi už stalo ir rašo. Ji vilki paprastais valstietės drabužiais

PEGINĖ (*lėtai rašydama*). Šeši jardai medžiagos geltonai suknelei. Pora suvarstomų batukų aukštais kulnais ir varinėm kilpelėm. Reikia dar skrybėlės vestuvių dienai. Tankios šukos. Drauge su trim statinėm porterio nuvežti Džimio Ferelo pintu vežimu mugės išvakarėse ponui Maiklui Džeimsui Flaherčiui. Su didžiausia pagarpa. Margareta Flaherti.

ŠONAS KJOU (*storas šviesiaplaukis jaunas vyras, įeina tuo metu, kai ji pasirašo laišką; pamatęs ją vieną, droviai dairosi*). Kur anas?

PEGINĖ (*nežiūrėdama į jį*). Ateis. (*Rašo adresą*) Ponui Šimui Malroju, vyno ir spiritinių gėrimų pirkliui. Kaslbaras.

ŠONAS (*sunerimęs*). Kelyje jo nemačiau.

PEGINĖ. Kur matysi (*lyžteli liežuviu ženklelį ir prilipdo prie voko*), jei jau visas pusvalandis, kai sutėmė.

ŠONAS (*vėl pasisukdamas į duris*). Stoviniavau valandėlę lauke už durų ir svarsčiau, ar pro šalį praeiti, ar užsukti į vidų ir tave, Pegine Maik, aplankyti. (*Eina prie židinio*) O aplink taip tylu buvo, kad net girdėjau, kaip karvės alsuoja ir dūsauja, ir nuo pat šitų vartų ligi tilto nebuvo jokio žingsnių aido.

PEGINĖ (*kišdama laišką į voką*). Jis nuėjo aukštyr prie kryžkelės pasitikti Filio Kalino ir dar kelių vyrų; mat visi drauge į Keitės Kesidi šermentis ketina eiti.

ŠONAS (*suglumęs žiūri į ją*). Ir eis šitokį kelią tokioj tamsybėj?

PEGINĖ (*nekantriai*). Eis, kur nėjęs. Ir paliks mane vienutėlę čia ant šlaito. (*Atsistoja, deda voką ant indaujos, paskui prisuka sieninį laikrodį*) O naktys, Šonai Kjou, dabar per ilgos, kad vargšę mergaitę būtų galima palikti vienut vieną ligi aušros valandas skaičiuoti.

ŠONAS (*sutrikęs bando juokauti*). Na, tik palauk, kai mudu susituoksim, tau nebeteks skųstis, nes manęs visai netraukia naktimis vaikščioti į šermentis ar vestuves.

PEGINĖ (*kiek pašaipiai, bet nepiktai juokdamasi*). Labai jau tu tikras, Šaninai, kad aš už tavęs tekėsiu.

ŠONAS. Argi mes nesutarėm? Juk liko tik sulaukti, kol tėvas Railis gaus leidimą iš vyskupų ar iš Romos šventojo sosto.

PEGINĖ (*plaudama indus prie spintelės, žiūrėdama pašaipiai į jį*). Tikras stebuklas būtų, Šaninai, jei šventasis tėvas imtų rūpintis tokiais kaip tu. Juo dėta, aš nė kreiva akimi nedirstelėčiau į tokį užkampį; juk čia jokio kito žmogaus nesutiksi kaip tik rudąjį Lineheną žvairaakį, šlubį Petfiną ar kvaištelėjusius Malrenus, kuriuos iš Kalifornijos išvijo, kai jiems protas pasimaišė. Mums turbūt galvoj nebegerei, kad tokiu metu drįstam trukdyti šventąjį tėvą garbingam soste.

ŠONAS (*pasipiktinęs*). Kokie esam, tokie, bet mūsų kaimas ne prastesnis už kitus, o mes dabar gal ir geresni, negu buvom.

PEGINĖ (*tyčiodamasi*). Sakai, geresni? O argi rasi pas mus tokį Deniną Salivaną, kuris policininkui akį išmušė, arba tokį Marką Kvina, amžiną jam atilsį, kuris šešis mėnesius gavo už svetimų avelių žalojimą, o dar taip mokėdavo pasakoti apie šventąją Airiją, kad senos moterys klanus priverkdavo besiklausydamos. Na, sakyk, ar atrasi pas mus šitokių?

ŠONAS (*nedrąsiai*). Gal ir gerai, kad nerasi, nes (*ypatingai pabrėždamas žodžius*) tėvui Railiui labai nepatinka, kai šitokie vyrukai po mūsų kraštus bastosi ir merginas kalbina.

PEGINĖ (*nekantriai, pro duris šliūkšterėdama vandenį iš dubens*). Liaukis man galvą kvaršinęs su tuo savo tėvu Railiu (*mėgdžiodama jo balsą*). Juk aš tiktai klausiu, kaip man ištverti dvylika valandų tamsoje, kaip iš baimės nenumirti. (*Žiūri pro duris*)

ŠONAS (*droviai*). Gal pakviesti našlę Kvin?

PEGINĖ. Šitą žmogžudę? Ne, nereikia, apsieisiu.

ŠONAS (*eina prie jos, ramindamas*). Man regis, šeimininkas nepaliks tavęs, kai pamatys, kaip tau baisu; naktis bus labai ilga ir tamsi, nors į akį durk. O man dar pasigirdo, lyg griovyje prožirniuose kažkoks žmogus bjauriai vaitotų, kaip šuva prieš pasiusdamas. Taip, matyt, ne veltui tu bijai.

PEGINĖ (*staiga atsigręždama į jį*). Ką? Ar žmogų matei?

ŠONAS (*traukiasi*). Matyt nemačiau, bet girdėjau vaitojant, lyg širdis jam plyštų. Iš balso atrodo jaunas.

PEGINĖ (*eina paskui jį*). Ir nepriėjai pasižiūrėti, kas jam; gal sužeistas, o gal kas nutiko?

ŠONAS. Ne, Pegine Maik, nepriėjau. Ten tamsu ir nyku, ne vieta į kalbas leistis.

PEGINĖ. Na, ką gi, drąsus tu vyras! O jeigu auštant suras jo lavoną, tysantį rasotoj žolėj, ką tada pasakysi policininkams ir taikos teisėjui?

ŠONAS (*kaip perkūno trenktas*). Nepagalvojau apie tai. Dėl dievo meilės, Pegine Maik, neprasitark niekam, kad apie jį tau pasakojau. Neužsimink nei tėvui, nei vyrams, kai ateis; jeigu jie tik išgirs, visiems išplepės šiąnakt per šermenis.

PEGINĖ. Gal užsiminsiu, o gal ne.

ŠONAS. Štai jie jau prie durų. Sakyk, ar tylėsi?

PEGINĖ. Pats tylėk. (*Eina už prekystalio*)

Įeina Maiklas Džeimsas, storas linksmas smuklininkas, lydimas Filio Kalino, lieso, nepatiklaus žmogelio, ir Džimio Ferelo, lipšnaus riebulio, kokių keturiasdešimt penkerių metų

VYRAI (*vienbalsiai*). Telaimina tave dievas. Telaimina dievas šiuos namus.

PEGINĖ. Telaimina jus dievas.

MAIKLAS (*vyrams, kurie eina prie prekystalio*). Sėskitės ir atsi-pūskit. (*Eina prie Šono, kuris stovi prie židinio*) Kaip gyvuoji, Šonai Kjou? Ar eisi su mumis per kopas į Keitės Kesidi šermenis?

ŠONAS. Ne, Maiklai Džeimsai. Eisiu namo, tiesiai į patalą.

PEGINĖ (*iš už prekystalio*). Ir gerai padarysi. O tu, Maiklai Džeimsai, nė kiek gėdos nebeturi — visai nakčiai išeini, mane vienut vieną smuklėje palikdamas.

MAIKLAS (*linksmi*). Juk tas pats, ar pusei nakties išeisiu, ar visai nakčiai. Keista tu duktė, jei nori, kad aš, burnelę išmetęs, grįžčiau namo per Numirėlių bobų kemsynę.

PEGINĖ. Jei aš keista duktė, tai tu lygiai keistas tėvas: mane vienut vieną palieki dvylikai tamsių valandų, kad žarstyčiau durpes židiny ir klausyčiaus, kaip aplinkui šunys loja, veršiai baubia, o man pačiai iš baimės dantys barška.

DŽIMIS (*įsiteikdamas*). Kas gi tave nuskriaus? Juk tokia graži ir smarki mergiotė vienu smūgiu du vyrus patiestų.

PEGINĖ (*vis labiau įsikarščiuodama*). Ar neslaminėja aplinkui bernai perdžiūvusiom gerklėm, o visa gauja čigonų, apsistousių rytuose slėnyje, ir dar koks tūkstantis kareivių — tegu juos galas griebia — šlaistosi aplinkui. Baisybė čia visokių nedorėlių taip ir tyko mane nuskriausti. Ką nori daryk, bet aš viena neliksiu.

MAIKLAS (*su panieka*). Jei taip labai bijai, tegu Šonas Kjou su tavim pasilieka. Man rodos, pats dievas nori, kad jis dabar tave globotų.

Visi atsisuka į Šoną

ŠONAS (*išsigandęs ir suglumęs*). Mielai, Maiklai Džeimsai, bet aš tėvo Railio bijau. O ką pasakytų šventasis tėvas ir Romos kardinolai, jei išgirstų, ką aš padariau.

MAIKLAS (*su panieka*). Tegu tave bala. Nejau tu negali prie židinio pasėdėti, žiburį užsidegęs, o ji tegu sau miega kambaryje. Būtinai pasilik, nes aš girdėjau, kad ten aukščiau, griovyje, kažkoks trenktas žmogėnas kiurkso — lyg iš galvos kraustosi ar mirtimi vaduojasi. Jai bus ramiau, jei čia kas nors per naktį pabus.

ŠONAS (*nusiminęs, apyverksnis*). Sakau gi, aš tėvo Railio bijau. Negundykit manęs, nors mes ir greit susituoksim.

FILIS (*su šalta panieka*). Užrakink jį kamaroje. Pabus per naktį ir nuodėmės nepapildys — nereikės kunigui išpažinti.

MAIKLAS (*Šonui, užstodamas duris*). Na, eik.

ŠONAS (*spiegia*). Nelaikyk manęs, Maiklai Džeimsai. Leisk pro duris, sakau tau. Dėl dievo meilės, leisk. Išleisk. (*Bando prasibrauti*) Išleisk mane iš čia, ir tegu dievas pasigaili tavęs nelaimės valandą.

MAIKLAS (*garsiai*). Liaukis šūkalojęs ir sėsk prie židinio. (*Niūkteli jam ir juokdamasis eina prie prekystalio*)

ŠONAS (*grąžydamas rankas, atsisuka*). Ak, tėve Raili ir visi viešpaties

šventieji, kur man dingti? Ak, šventas Juozapai ir šventas Patrikai, ir šventoji Brigita, ir šventasis Jokūbai, pasigailėkit manęs. (*Pasi-suka ir, pamatęs, kad niekas neužstoja durų, puola prie jų*)

MAIKLAS (*čiupdamas už skverno*). Pasprukti nori?

ŠONAS (*rėkia*). Leisk man eiti, Maiklai Džeimsai. Leisk, senas nenaudėli, leisk, antraip aš tau ant galvos prakeikimą užtrauksiu visų kunigų, visų Romos vyskupų raudonom mantijom. (*Staiga truktelėjęs išsineria iš švarko ir išlekia pro duris, palikęs švarką Maiklo rankose*)

MAIKLAS (*atsigręžęs iškelia aukštyn švarką*). Štai tikro krikščionio švarkas. Matot, kokį turim šventąjį savo nykioj Vakarų pakrantėj. Dievas man leido išrinkti tau, Pegine, dorą vyrą. Nereiks tau jo ganyti, net jeigu visą pulką dailių mergaičių nusamdytum daržų ravėti.

PEGINĖ (*šoka ginti savo nuosavybės*). Kokią tu teisę turi šaipytis iš vargšo vaikino už tai, kad jis kunigo klauso? Juk pats kaltas esi. Kelių skatikų gaili kokiam berniūkščiui padėjėjui nusamdyti, kad man drauge su juo darbą dirbti smagiau ir lengviau būtų. (*Iš-plėšia švarką jam iš rankų ir nusineša už prekystalio*)

MAIKLAS (*suglumęs*). Iš kur aš tą berniūkštį iškasiau. Gal nori, kad šauklį pasiųsčiau ir tas Kaslbaro gatvėse visiems apskelbtų?

ŠONAS (*truputį praveria duris ir, iškišęs pro plyšį galvą, tyliai šaukia*). Maiklai Džeimsai!

MAIKLAS DŽEIMSAS (*mėgdžiodamas jį*). Ko nori?

ŠONAS. Tas keistas vyrukas, kur mirtimi vaduojasi, antai žiūri, galvą iškišęs iš griovio. Turbūt atsėlino tavo vištų vogti. (*Dirsteli atgal*) Viešpatie, pasigailėk, seka man iš paskos. (*Puola į vidų*) Jei girdėjo, ką sakiau, nudės mane, juk man tokioj tamsybėj vienam pareiti reikia.

Valandėlę visi smalsiai žiūri į duris. Lauke kažkas sukosti. Paskui į vidų įeina Kristis Mehounas, glėžnas jaunas vaikinąs, labai pavargęs, išsigandęs ir purvinas

KRISTIS (*tyliu balsu*). Tesaugo jus dievas.

VYRAI. Tesaugo tave dievas.

KRISTIS (*eidamas prie prekystalio*). Paprašysiu, šeimininke, porterio stiklinės. (*Deda monetą ant prekystalio*)

PEGINĖ (*pildama jam porterio*). Ar pats, bernužėli, nebūsi vienas iš tų čigonų, kurie ten slėnyje įsikūrė?

KRISTIS. Ne, tik bekeliaudamas visai nuo kojų nusivariau.

MAIKLAS (*globėjo tonu*). Tai eikš arčiau ugnies. Nuo šalčio atrodai visai sustiręs.

KRISTIS. Teatlygina tau dievas. (*Ima stiklinę ir žengia kelis žingsnius į kairę, paskui sustoja ir dairosi*) Šeimininke, ar policija dažnai čia užsuka?

MAIKLAS. Jei būtum anksčiau atėjęs, būtum viršum durų pamatęs užrašą baltom raidėm: „Leidžiama vietoje prekiauti alumi ir spiritiniais gėrimais“. Tai ko čia policijai landžioti; tuo labiau kad aplinkui per keturias mylias nė vieno doro namo nėra ir visi žmonės šiame krašte sąžiningi krikščionys, išskyrus našlę.

KRISTIS (*su palengvėjimu*). Vadinasi, čia saugu. (*Eina prie židinio dūsaudamas ir dejuodamas. Paskui atsisėda ir, pasidėjęs šalia savęs stiklinę, ima graužti ropę; jis per daug nusivaręs, todėl nebepastebi, kad kiti smalsiai spokso į jį*)

MAIKLAS (*eidamas prie jo*). Ar policijos bijai? Gal tavęs ieško?

KRISTIS. Dabar ne vieno ieško.

MAIKLAS. Taigi, ne vieno, kai derlius toks prastas buvo ir karas neseniai pasibaigė. (*Paima kojines ir kitus daiktus, padžiautus prie židinio, ir skubiai nuneša*) Turbūt svetimą turtą savinaisi?

KRISTIS (*liūdnai*). Lyg ir ne toks žodis, stipresnis.

PEGINĖ. Tai keistuolis. Gal tavęs, bernužėli, mokykloje diržu niekad nešventino, kad nežinai, kaip savo nusikaltimą pavadinti?

KRISTIS (*droviai*). Sunkiai mokslus įkandau, ne kažį koks buvau mokiny.

MAIKLAS. Kad ir paskutinis mulkis būtum, turėtum žinoti — svetimą turtą savintis tas pats, kas vogti, plėšikauti. Ar už tokius darbelius tavęs ieško?

KRISTIS (*staiga prasiveržia jo pasididžiavimas savo šeima*). Už tokius darbelius? Manęs? Juk mano tėvas pasiturintis fermeris (*staiga liūdnai prityla*) — duok dieve jam amžiną atilsį, — dar neseniai jis visą jūsų seną laužą būtų galėjęs nupirkti ir nebūtų pajutęs, kad kišenė palengvėjo.

MAIKLAS (*paveiktas*). Jeigu ne už vagystę ieško, tai turbūt už ką nors labai rimta.

KRISTIS (*patenkintas*). Taigi, turbūt už ką nors labai rimta.

DŽIMIS. To vyruko snukis bjaurus. Gal jis tamsią naktį kokioj dykynėj pritykojęs merginą užpuolė.

KRISTIS (*pasipiktinęs*). Sergėk dieve, pone. Aš visada buvau doras vaikas.

FILIS (*kreipiasi į Džimį*). Na ir kvailys gi tu, Džimi Ferelai. Juk jis ką tik sakė, kad jo tėvas neseniai buvo pasiturįs fermeris, o žiūrėk, koks jis dabar nuskuręs. Gal iš jo žemę atėmė ir jis padarė tą, ką, juo dėtas, kiekvienas doras žmogus padarytų.

MAIKLAS (*Krisčiui, paslaptį*). Tai tu antstoli?

KRISTIS. Nė velnio.

MAIKLAS. Agentą?

KRISTIS. Nė velnio.

MAIKLAS. Dvarininką?

KRISTIS (*irzliai*). Sakau, kad ne. Tokių istorijų gali pasiskaityti bet kokiame Mansterio laikraštपालाikyje. Bet aš neprisimenu, kad koks žmogus, kilmingas ar prastuolis, teisėjas ar prisiekusysis, būtų padaręs tą, ką aš padariau.

Visi prieina arčiau, apimti didžiausio smalsumo

FILIS. Tai bent mįslė šitas vaikas. Niekas žemėje jos neįmins.

DŽIMIS. Neprilygs jam nei Denis Deivis su savo cirku, nei šventieji misijonieriai su savo pamokslais apie žmonių nedorybes. Fili, dar jį paklausinėk.

FILIS. Gal tu, vaicine, iš alavo auksines ginėjas ar šilingus dirbai?

KRISTIS. Ne, pone, nepadirbau nei šešiapensio, nei fartingo.

DŽIMIS. Gal tu tris pačias vedęs buvai? Girdėjau, kad ten šiaurėje pas tuos pamokslaujančius liuteronus kai kas taip daro.

KRISTIS (*droviai*). Aš ir vienos pačios niekada nesu turėjęs, kur jau ten dvi ar tris.

FILIS. Gal jis ėjo kariauti už burus, kaip anas žmogelis, kurį paskui nuteisė pakarti, sukapoti į keturias dalis ir suplėšyti. Gal tu, vyruti, buvai nukeliavęs kariauti už Krugerį ir burų laisvę?

KRISTIS. Ligi pereinamojo antradienio kojos nebuvau iškėlęs iš savo parapijos.

PEGINĖ (*ateina nuo prekystalio*). Vadinasi, jis nieko nepadarė. (*Krisčiui*) Jeigu tu nieko nenužudei, nieko pikto, bjauraus nepadarei, pinigų nepadirbinėjai, neplėšikavai, neskerdei ir panašiai, tai ko tau buvo bėgti? Tu gi visiškai nieko nepadarei.

KRISTIS (*įsižeidęs*). Negražu taip sakyti vargšui keliauninkui. Juk už savęs jis paliko kalėjimą, prekybą jo laukia kartuvės, o apačioje vypo pragaro nasrai.

PEGINĖ (*mostelėjusi vyrams tylėti*). Šitaip tik kalbi. Nieko tu nepadarei. Toks švelnus vaikinąs net žviegiančiai kiaulei gerklės neperpjautų.

KRISTIS (*pasipiktinęs*). Neteisybę šneki.

PEGINĖ (*dedasi supykusi*). Ak neteisybę šneku? Kai paimsiu šluotkotį, kai užtvosiu per galvą...

KRISTIS (*iš siaubo šaižiai rėkia ir mėslungiškai kimba jai į rankas*).

Nemušk manęs! Aš savo vargšą tėvą nudėjau. Pereitą antradienį.

PEGINĖ (*baisiausiai nustebusi*). Tėvą nudėjai?

KRISTIS (*kiek aprimęs*). Su dievo pagalba nudėjau, ir tegu švenčiausioji mergelė Marija meldžiasi už jo sielą.

FILIS (*kartu su Džimiu traukiasi atatupstas*). Tai bent drąsuolis!

DŽIMIS. Viešpatie, susimylėk!

MAIKLAS (*su didele pagarba*). Už tokį nusikaltimą tavęs, mielas ponaiti, kartuvės laukia. Matyt, rimtą priežastį turėjai.

KRISTIS (*labai blaivių tonu*). Bjaurus žmogus buvo, tegu dievas jam atleidžia, o kai sukriošo, visai nebegalėjau susišnekėti.

PEGINĖ. Ir tu jį nušovei?

KRISTIS (*purto galvą*). Ginklo nesu rankose laikęs. Leidimo neturiu, o įstatymus aš gerbiu.

MAIKLAS. Tai gal tu jį peiliu, tokiu ilgu kotu? Girdėjau, ten, žemyne, tais baisiais peiliais tik ir švaistosi.

KRISTIS (*garsiai, pasipiktinęs*). Negi manai, kad aš koks skerdikas?

PEGINĖ. Juk nepakorei jo kaip Džimis Ferelas savo šunį, kad mokesčių mokėti nereikėtų. Tris valandas šunelis cypė ir tampėsi kilpoje, kol Džimis derėjosi su policininkais — prisiekinėjo, kad šuo nebegyvas, o policininkai — kad gyvas.

KRISTIS. Ne, nepakoriau. Aš tik užsimojau kastuvu ir stuktėlėjau jam per makaulę, o jis sudribo man po kojom lyg tuščias maišas, net neaiktelėjęs ir nesukriokęs.

MAIKLAS (*mosteli Peginei pripildyti Krisčio stiklinę*). Tai kaipgi tavęs, ponaiti, nepakorė? Ar palaidojai jį?

KRISTIS (*užsigalvojęs*). Taigi. Palaidojau. Juk aš tąsyk lauke bulves kasiau.

MAIKLAS. Ir policininkai nepersekiojo tavęs? Tas vienuolika dienų, kai iš namų išėjai?

KRISTIS (*purto galvą*). Ne. Nė vienas. O aš visėjau irėjau pirmyn, nieko prieš save nematydamas, nė paties velnio.

FILIS (*supratingai linkčioja galvą*). Tik jei paprastas, eilinis žudikas

pasitaiko, tada jie drįsta savo kailiu rizikuoti. Ogi toksai vyras! Tikrai klaiku būtų, jei užsiustų.

MAIKLAS. Ką čia besakyti. (*Krisčiui*) O kur tai atsitiko, mielas ponaiti, kur tu pasidarbavai?

KRISTIS (*įtariai žvelgdamas į jį*). Oi, labai toli, šeimininke, pačioj vėjų pagairėj, ant aukštų ir tolimų kalnų.

FILIS (*linkčioja pritardamas*). Nesileidžia į kalbas ir protingai daro.

PEGINĖ. Maiklai Džeimsai, jei tau iš tikrųjų reikia padėjėjo smuklei, štai vaikinai — išmintingas lyg patsai karalius Saliamonas.

FILIS. Policininkai jo bijos. Jei tokį vaikiną savuos namuos turėtum, nė vienas jų čia nosies nekištų, net jei kiemo viduryje šunys iš pamazgų duobės degtinę laktų.

DŽIMIS. Drąsus vyras — tikras lobis tokioj atkampioj vietoj; o vaikinai, kuris tėvą galėjo užmušti, man regis, nepabūgs. Jei net pats gudriausias velnias, šakėmis mosuodamas, iš pragaro gelmių ateitų.

PEGINĖ. Teisybę jis sako, ir jei toks vaikinai būtų mūsų namuose, nebijočiau nei tų valkatų galvažudžių, nei numirėlių, kurie ateina iš kapų.

KRISTIS (*nesitverdamas kailyje iš nuostabos ir džiaugsmo*). Ką jau čia, tegu bus viešpačiui šlovė.

MAIKLAS (*pagarbiai*). Gal, mielas ponaiti, sutiktum čia būti padėjėju, jei mes gerą algą mokėtume ir neperkrautume darbu?

ŠONAS (*eina į priekį, nedrąsiai*). Keista, kaip galima tą žmogų įleisti į dorus ramius namus, kur gyvena tokia mergina kaip Peginė Maik.

PEGINĖ (*labai griežtai*). Užsičiaupk! Ar kas tavęs klausia?

ŠONAS (*traukiasi*). Tokį žudiką kruvinom rankom...

PEGINĖ (*piktai užsipuldama*). Užsičiaupk, sakau, nekvaršink mums galvų. (*Krisčiui meiliu balsu*) O tu, bernužėli, man regis, gali čia pasilikti. Mes pasirūpinsim, kad nieko tau netrūktų.

KRISTIS (*apstulbęs*). Ir čia policininkai manęs nesuras?

MAIKLAS. Gali būti ramus. Greičiau jie patys tavęs išsigąs. Mūsų krašte policininkai ramutėliai, tylutėliai žmoneliai, net kiemsargio šuns jie privengia, o nakčia be įspėjimo niekad neatsidangina.

PEGINĖ (*labai meiliai ir įtikinamai*). Pabūk nors laikinai. Negi nenuvargai, juk kojos kruvinom pūslėm nuėjusios ir pačiam nusi-prausti reikia — esi apskretęs it nusususi avis.

KRISTIS (*patenkintas žvalgosi aplinkui*). Kambarys gražus. Ir jeigu jūs iš manęs nesišaipot, galgi iš tiesų aš čia ir liksiu.

DŽIMIS (*pašoka*). Na, dėkui dievui, jai bus ramu šią naktį — žmogus, kuris savo tikrą tėvą nugalabijo, saugos ją nuo visokių nedorėlių. Eime, Maiklai Džeimsai, jau metas, antraip jie ten šermenyse viską išlaks ir mums nieko nebeteks.

MAIKLAS (*drauge su vyrais eina prie durų*). Atleisk, ponaiti, norėtume žinoti, koku vardu tave vadinti?

KRISTIS. Kristoferis Mehounas.

MAIKLAS. Na, tesaugo tave dievas, Kristi. Gerai pailsėk, o rytoj, kai saulė jau bus aukštai, mudu vėl susitiksime.

KRISTIS. Tesaugo jus dievas.

VYRAI. Ir jus tesaugo dievas.

V i s i išeina, išskyrus Šoną, kuris lūkuriuoja prie durų

ŠONAS (*Peginei*). Ar nori, kad likčiau tavęs saugoti?

PEGINĖ (*šiuurkščiai*). Juk sakei, kad bijai tėvo Railio.

ŠONAS. Dabar man atrodo, kad nieko blogo nebūtų, jei likčiau; juk ir jis čia yra.

PEGINĖ. Kai tavęs reikėjo, nenorėjai likti, o dabar gali sau nešdintis. Niekam čia tavęs nebereikia.

ŠONAS. Juk sakiau, kad tėvas Railis...

PEGINĖ. Eik pas tą savo tėvą Railį (*pašaiptai*), ir tegu jis tave vienuoliu įšventina, o tą vaikiną palik man.

ŠONAS. Jei sutiksiu našlę Kvin...

PEGINĖ. Eik jau, eik, sakau tau, savo riksmu žmonių nežadinęs. (*Išgrūda jį lauk ir užšauna duris*) Tas žmogus ir šventąjį iš kantrybės išvartytų. (*Ima ruoštis, paskui nusiriša prijuostę ir užkabina vietoj užuolaidos ant lango. Kristis droviai ją stebi. Paskui Peginė prieina prie jo ir maloniai, linksmi kalba*) Ištiesk, berneli, kojas prie ugnies. Tikriausiai keliaudamas baisiai nuvargai.

KRISTIS (*vėl susidrovėjęs, aunasi batus*). Iš tikrųjų pavargau, juk vienuolika dienųėjau irėjau lyg pašėlęs ir nakčia negalėjau miegoti iš baimės. (*Pakelia vieną koją, čiupinėja pūsles, gailiai į jas žiūrėdamas*)

PEGINĖ (*stovi šalia ir susižavėjusi stebi jį*). Matyt, esi poniškos giminės — tokios mažytės tavo kojos. Ir vardas nepaprastas, kaip kokio Prancūzijos ar Ispanijos didžiūno ar karaliaus.

KRISTIS (*išdidžiai*). Žinia, mes dideli ponai buvom — tokius plotus derlingos Mansterio žemės turėjom.

PEGINĖ. Argi aš nesakiau; ir pats tu dailus, gražus vaikiną, tokia tauri kakta.

KRISTIS (*staiga maloniai nustebintas*). Kas, ar aš?

PEGINĖ. Taigi, tu. Ar tau niekad šito nesakė mergaitės iš tavo krašto ten vakaruose ar pietuose, iš kur tu kilęs?

KRISTIS (*apmaudžiai*). Ne, nesakė. Oi, toj plikių parapijoj, kur aš užaugau, visi bjaurūs melagiai.

PEGINĖ. Na, jei ne ten, tai dabar turėjai išgirsti, kai, per žmones eidamas, jaunoms merginoms ir senoms moterims apie savo žygį pasakojai.

KRISTIS. Ligi šio vakaro, Pegine Maik, niekam neprasitariau ir gal kvailai padariau, čia atvirai išsipasakojęs, bet, man rodėsi, jūs padorūs žmonės, tu gera mergina, todėl tavęs ir nepabūgau.

PEGINĖ (*kimšdama šiaudus į maišą*). Tikriausiai pasakojai kiekvienoj troboj ir lūšnelėj, kur tiktai pasitaikė sutikti jauną merginą.

KRISTIS (*eidamas prie jos ir palaipsniui keldamas balsą*). Sakiau gi, kad ligi šio vakaro niekam neprasitariau, girdi. Nes per vienuolika dienų niekur tokios kaip tu nesutikau, nors per pasaulį keliau, ir į kairę, ir į dešinę žvalgiausi, ir per žemą tvorą, ir per aukštą, ir po akmenuotus laukus, ir po pelkynus, kur tik mačiau jaunų lieknų mergaičių ir gražių smarkių moterėlių, mėgstančių su vyrais pajuokauti.

PEGINĖ. Jei nebūtum toks nuvargęs po kelionės, turbūt tiek pat galėtum papasakoti ar net padainuoti kaip Ovenas Rou Selivanas ar koks poetas iš Digl Bėjaus. Girdėjau, kad poetai esą panašūs į tave — gražūs, karšto būdo vaikinai, ir pasiutusiai smarkūs, kai juos kas suerzina.

KRISTIS (*prieina dar arčiau*). Dievulėliau tu mano, kokia daugybė žiedų tau ant pirštų. Gal nesupyksi, jei paklausiu, ar dar tebesi netekėjusi?

PEGINĖ. O ko man tokiai jaunai tekėti?

KRISTIS (*su palengvėjimu*). Tu tokia pat kaip ir aš.

PEGINĖ (*tiesia maišą ant suolo ir supurto*). Savo tėvo aš neužmušiau. Bijočiau, nebent taip kaip tau užvirtų širdyje aklas pyktis, nes man atrodo, kad prieš galą judu buvot smarkiai susirėmę.

KRISTIS (*visas pražysta iš laimės — jam pirmą sykį tenka atvirai kalbėti su moterimi*). Tąsyk ne. Matai, iš už kalno atsidangino tokia pasiutusiai bjauri bobšė. Jis visada buvo kietas senis, bet kai

dar ta pasiutusi bobšė ėmė kurstyti, nei pats velnias, nei visa jo pragaro padermė nebūtų su juo susišnekėjusi.

PEGINĖ (*smalsiai*). Tai keista, negi jis tavęs nebijojo?

KRISTIS (*labai patikliai*). Ligi tos dienos, kai nugalabijau tėvą, nė vienas žmogus Airijoje nenumanė, koks iš tikrųjų esu. Aš sau gėriau ir valgiau, guliau ir kėliausi toks ramus, paprastas vargo bernelis, ir niekas nė kreiva akimi į mane nedirstelėdavo.

PEGINĖ (*ima iš spintos vatinę antklodę ir tiesia ją ant maišo*). Mergaitės tikriausiai žvilgčiojo, ir man rodos, kad su jomis beišdykaudamas, tu taip ir išpuikai.

KRISTIS (*purto galvą, naiviai*). Ne, net ir merginos nežiūrėjo. Aš tau nemeluoju. Niekas į mane nežiūrėjo, gal tik bebalsiai gyvulėliai laukuose.

Sėda prie židinio

PEGINĖ (*nusivylusi*). O aš maniau, kad gyvenai ten kaip koks Norvegijos ar Rytų kraštų karalius. (*Prieina artyn ir sėdasi šalia jo, prieš tai ant stalo padėjusi duonos ir puodelį pieno*)

KRISTIS (*gailiai juokiasi*). Koks ten iš manęs karalius, ką tu. Juk aš plušau, vargau, kasiau, draskiausi su darbais nuo aušros ligi sutemos be jokio džiaugsmo, be jokios linksmybės, tik kartais naktį nueidavau slapčia triušių pamedžioti, tegu dievas man atleidžia (*labai naiviai*) — oi, kaip man patinka medžioti,— o kartą manęs vos neįkišo į cypę šešiams mėnesiams už tai, kad su mėšlinėm šakėm žuvis smaigiau.

PEGINĖ. Ir čia, anot tavęs, linksmybė — nakčia vienut vienam po lauką daužytis?

KRISTIS. Linksmybė. Ten, ačiū viešpačiui, šviesdavau iš laimės lyg saulutė švento Martyno dieną; būdavo, žiūriu sau, kaip šiaurėje dangus giedrėja, kaip rūkai sklaidosi, kol išgirstu triušį cypiant, o tada puolu į prožirnių tankmę. Paskui, ligi valiai prisimedžiojęs, leidžiuos į pakalnę ir matau, kaip ant kelio tupi sumigusios antys ir žąsys. O dar mėšlyno nepriėjęs, būdavo, išgirstu tėvą knarkiant — jis visada taip garsiai ir nykiai knarkdavo miegodamas. Piktas buvo žmogus. Tik pabus, būdavo, ir tuoj ima šelti saktum koks puošėiva karininkas, kuris nieko kito nemoka, kaip keikti, plūsti ir visus velnius šaukti.

PEGINĖ. Viešpatie, pasigailėk mūsų.

KRISTIS. Tikrai būtum tą pasakiusi, jei būtum pamačiusi, kaip

ištisas savaites girtuokliavęs, atsikeldavo auštant ar net prieš aušrą, dar gegužės mėnuliui tebešviečiant, ir, išėjęs į kiemą nuogas kaip grūšia, imdavo svaidyti grumstus tiesiai į žvaigždes, kol mirtinai įbaugindavo paršelius ir kiaulės iš išgąščio žviegti pradėdavo.

PEGINĖ. Man regis, ir aš tokio žmogaus bijočiau. Ar ten daugiau niekas negyveno, tik judu?

KRISTIS. Nė gyvos dvasios daugiau nebuvo, nors jis visą pulką sūnų ir dukterų turėjo vos ne kiekviename mieste, kiekvienoj šaly, visam plačiam pasauly, bet ligi šios dienos nė vienas net vidury nakties išbūdęs nenusikosti ar nenusičiaudi, prieš tai septynis kartus jo neprakeikęs.

PEGINĖ (*linguodama galvą*). Na ir keisti jūs žmonės. Aš niekada nesu savo tėvo šitaip keikusi, nors man jau daugiau kaip dvidešimt metų.

KRISTIS. O maniškį būtum keikusi, sakau tau. Juk jis nė vienam žmogui ramybės neduodavo; tik tada galėjai atsikvėpti, kai jam du ar tris mėnesius prikirpdavo ar į beprotnamį uždarydavo už policininkų apkūlimą ar žmonių užpuldinėjimą. (*Prislėgtas*) Apkartino jis man gyvenimą, todėl aną antradienį nebeištveriau ir perskėliau jam galvą.

PEGINĖ (*dėdama jam ranką ant peties*). Čia tau, Kristi Mehounai, bus ramu; niekas tavęs nekliudys; juk jau metas, kad šitoks šaunus vaikas žmoniškai gyventi pradėtų.

KRISTIS. Aišku, metas. Rodos, vaikas aš pažiūrėti nebjaurus, ir jėgos turiu, ir drąsus lyg koks...

Kažkas beldžiasi

KRISTIS (*įsitverdamas Peginės*). O viešpatie. Kas gali taip vėlai belstis. Kaip jau ėmiau bijoti policininkų ir numirėlių!

Vėl beldžiasi

PEGINĖ. Kas ten?

BALSAS UŽ DURŲ. Aš.

PEGINĖ. Kas per aš?

BALSAS. Našlė Kvin.

PEGINĖ (*pašokusi įbruka Krisčiui į rankas riekę duonos ir pieno puodelį*). Valgyk savo vakarienę ir dėkis labai norįs miego, nes jeigu ji suuos, kad esi toks pasakorius, ligi aušros čia trūnys.

Kristis ima duoną ir nedrąsiai sėda nugara į duris

PEGINĖ (*atidaro duris, piktai*). Kas nutiko? Ko reikia taip vėlai?

NAŠLĖ KVIN (*žengia žingsnį į vidų ir įsistebeilija į Kristį*). Sutikau ten žemai Šoną Kjou ir tėvą Railį. Jie man papasakojo apie tą jūsų keistuolį. Nuogąstavo, kad jis šiuo metu jau bus pasigėręs ir pradėjęs šūkauti ir siautėti.

PEGINĖ (*rodo Kristį*). Žiūrėk, argi jis šūkauja. Sėdi sau miego marinamas, vakarienę valgo, pieną geria. Grįžk ir papasakok tėvui Railiui ir Šonui Kjou.

NAŠLĖ KVIN (*eina į priekį*). Aš jų daugiau nebematysiu, nes jie liepė man parsivesti tą vaikina pas save nakvoti.

PEGINĖ (*apstulbusi*). Šiąnakt?

NAŠLĖ KVIN (*pereidama į kitą pusę*). Šiąnakt. „Nedera,— sako kunigėlis,— tokiam žmogui kaip jis nakvoti pas mergaitę, ir dar našlaitę“. (*Krisčiui*) Tesaugo jus dievas, pone.

KRISTIS (*nedrąsiai*). Ir jus tesaugo dievas.

NAŠLĖ KVIN (*žiūri į jį linksmai ir smalsiai*). Va, koks tu — išsišiepęs bernelis, ir tiek. Matyt, baisiai smarkiai ir žiauriai tave skriaudė, kad ryžaisi tokį kruviną nusikaltimą padaryti.

KRISTIS (*abejodamas*). Matyt.

NAŠLĖ KVIN. Kur jau ten „matyt“. Sakau gi, net susigraudinau pamačiusi, kaip tu sėdi toks romus, pieno puodelį ir duonos riekę pasiėmęs. Man rodos, labiau tau tiktų katekizmą kartoti, negu tėvuką galabinti.

PEGINĖ (*už prekystalio plaudama stiklines*). Ko čia niekus tauški. Kiekvienas mato, jis gali vaikščiot aukštai galvą iškėlęs — juk šitoks pasaulio stebuklas. Eik iš čia, neleisiu jo varginti. Jis po kelionės nusikamavęs — nuo praeito antradienio žygiuoja.

NAŠLĖ KVIN (*taikiai*). Žinoma, mes tučtuojau išeisim, kai tik vakarienianti baigs. Pamatysi, berneli, mudu susibičiuliausim. Juk apie tokius kaip mudu per rugpjūčio mėgę dainininkai gatvėse traukia dainas.

KRISTIS (*naiviai*). Ar tu savo tėvą užmušei?

PEGINĖ (*su panieka*). Ne, ji neužmušė. Tik savo vyrui uždrožė senu kapliu, o rūdys užkrėtė jam kraują. Čia pati bailiausia žmogžudystė, net vaikėzams pasigirti negali. (*Eina į kairę prie Kristio*)

NAŠLĖ KVIN (*linksmai*). Gal ir ne, bet visi žino, kad našlė. kuri

savo vaikus palaidojo ir vyrą į grabą nuvarė, daug tinkamesnė draugė jaunam vaikinui negu tokia mergiotė kaip tu, kuri strimagalviais lėks paskui kiekvieną vyrą, vos tik jis jai nuo kelio mirktelės.

PEGINĖ (*baisiai įniršusi*). Ir tu, našle Kvin, drįsti taip kalbėti. Juk dar nė kvapo neatgavai — šitaip lėkei per kalną jo pasižiūrėti.

NAŠLĖ KVIN (*juokiasi pašaipiai*). Ar aš? Tėvas Railis protingai sugalvojo, jus išskirti nusprendęs. (*Kelia Kristij*) Baisi pagunda toks vyras, kuris savo tėvuką nudėjo. Verčiau, berneli, eime su manimi. Na, kelkis, žingsniuojam.

PEGINĖ (*griebia Krisčiui už rankos*). Jis net iš vietos nepajudės. Jis čia nusamdytas padėjėju, ir aš neleisiu, kad kas jį pagrobtų, kol nėra šeimnininko.

NAŠLĖ KVIN. Tik pusprotis sutiktų gyventi smuklėje, kur jam kiaurą dieną reikės dirbti. Taigi, tu, berneli, gali ramiai sau eiti su manim. Pamatysi mano trobelę, prigludusią prie šlaito.

PEGINĖ. Palauk ligi ryto, Kristi Mehounai. Palauk ir savo akimis pamatysi, kad ant jos kiauro stogo ožys sočiau gaus žolės paėsti negu jos ganykloje, o ji net kokio valkatos nebegali susirasti, kad jai padėtų namus tvarkyti.

NAŠLĖ KVIN. Kai tu, Kristi Mehounai, pamatysi, kaip aš plušu savo darželyje, pačiu dievu prisieksi, kad jis mane sutvėrė gyventi vienetvėje. Juk visame Mejo krašte nerasi žmogaus, kuris geriau už mane mokėtų stogą dengti, šieną pjauti ir kirpti avis.

PEGINĖ (*įpykusi, triukšmingai*). Tikra teisybė, kad dievas tave sutvėrė visokioms piktybėms išgalvoti. Juk visi žino, kaip tu krūtimi išpenėjai juodą aviną ir Kenoto vyskupas, troškintus jo inkstus valgydamas, pajuto krikščioniško kraujo skonį. Juk visi žino, kad tu tam sukčiui škiperiui iš Prancūzijos barzdą skutai už tris pensus ir saują tabako, nuo kurio net kalnų ožiui viduriai išsiverstų.

NAŠLĖ KVIN (*šaipydamasi*). Ar girdėjai, berneli? Šitaip ji ir tave ims koneveikti po vienos savaitėlės.

PEGINĖ (*Krisčiui*). Nepaisyk jos. Liepk jai eiti atgal į savo kiaulidę ir mums daugiau galvos nekvatinti.

NAŠLĖ KVIN. Aš eisiu, bet ir jis eis drauge.

PEGINĖ (*purtydama Kristij*). Ar tu, vaikinė, liežuvį prarijai?

KRISTIS (*nedrąsiai, našlei Kvin*). Teatlygina tau dievas, bet aš pasamdytas čia padėjėju ir čia liksiu.

PEGINĖ (*triumfuodama*). Na, girdėjai, ką jis sakė. Eik iš čia.

NAŠLĖ KVIN (*dairosi po kambarį*). Baugu tokiu metu vienai į kalną kopti, ir jeigu jis neis su manimi, gal galėčiau šią naktį likti čia pas jus. Leisk man, Pegine Maik, išsitiesti ant šito suolo, o jis tegu prie židinio atsigula.

PEGINĖ (*trumpai ir griežtai*). Ne, dievaži, neleisiu. Nešdinkis arba aš tave išmesiu.

NAŠLĖ KVIN (*apsigaužia skara*). Jau šitos dvidešimtmetės tai tikra dievo rykštė. (*Krisčiui*) Tesaugo tave viešpats, berneli, nežiopsok, nes įkliūsi į didelę bėdą, jei su ja burkuoti pradėsi. Man liepė tau pasakyti, kad ji tik laukia rašto, parašyto ant pergamento, kuris leis jai susituokti su Šonu Kjou iš Kilakino. (*Išeina*)

KRISTIS (*eina prie Peginės, kai ši užšauna duris*). Ką ji pasakė?

PEGINĖ. Melas, plepalai. Neimk į galvą. Argi ne akiplėša tas Šonas Kjou? Šnipę man atsiuntė. Palauk, paklius jis man, palauk, sakau aš.

KRISTIS. Tai tu netekėsi už jo?

PEGINĖ. Netekėsiu, net jeigu vyskupas pėsčias ateitų čia mūsų sutuokti.

KRISTIS. Ačiū šlovingajam viešpačiui dievui.

PEGINĖ. Štai tavo patalas. Daviau antklodę, kurią pati savo rankomis išdygsniavau. Dabar gali miegoti, ir tegu dievas atsiunčia tau gerą poilsį; rytą tave pažadinsiu, kai gaidžiai ims giedoti.

KRISTIS (*jai einant į gretimą kambarį*). Tegu dievas, šventoji Marija ir šventasis Patrikas laimina tave ir atlygina už gerus žodžius. (*Peginė uždaro duris. Kristis lėtai tvarkosi savo guolį, su didžiausiu malonumu čiupinėja antklodę*) Tikrų tikriausias patalas, švarutėlis, minkštas. Galų gale mane laimė aplankė, ir draugų susiradau — dvi tokios šaunios moterys dėl manęs susivaidijo. Man ši vakarą jau ima rodytis, ar tik nebuvau kvailys, kad anksčiau nenudėjau tėvo.

U ž d a n g a

ANTRAS VEIKSMAS

Ta pati scena. Skaistus rytas. Kristis, žvalus ir linksmas, valo moteriškus aulinukus

KRISTIS (*sau, skaičiuodamas qsočius lentynose*). Čia daugiau kaip pusšimtis. Dešimt ten. Koks dvidešimt viršuje. Aštuoniasdešimt qsočių. Šešios taurelės, viena įdužus. Dvi lėkštės. Baisybė stiklinių. O kiek butelių! Man regis, net mokytojas vargiai įveiktų suskaičiuoti. Turbūt užtektų visos Klero grafystės gyventojams ir turtą, ir protą pragerti. (*Atsargiai deda žemėn batą*) Štai jos bateliai, dailūs, gražūs. Galės vakare apsiauti. Argi ne puikūs jos šepėčiai? (*Padedą šepėčius ir palengva eina artyn prie veidrodžio*) Nuostabi vietelė. Ligi amžiaus galo likčiau čia gyventi — šnekėčiau su dorais krikščionimis, kurie dievą nuolat mini; juk namie tik perkaršusius šunis ir katiną pakalbinti galėjau. Vaikščiočiau sau pypkę papsėdamas, gerčiau kiek lenda, o darbo jokio, gal tik retkarčiais butelį atkimšti tektų, stiklinę iššluostyti ar kokiam doram žmogui taurelę išblizginti. (*Nukabina nuo sienos veidrodį ir padeda ant kėdės, atremdamas į atkalnę; paskui atsisėda priešais ir ima praustis veidą*) Gerai žinojau, kad nebjaurus esu, nors tas mūsų namų veidrodis tik pačiam velniui tiko — net angelo veidą būtų perkreipęs. O nuo šiol dar labiau išgražėsiu: oda pasidarys švelni, skaisti; visai būsiu nebepanašus į tuos nevėkšlas, kurie per dienų dienas lauką aria ir mėšlą mėžia. (*Krūpteli*) Ar tik ne ji pareina? (*Žiūri į lauką*) Nepažįstamos merginos. Dieve, padėk man. Kur aš pasislėpsiu? Juk mano ilgas kaklas stirksio nuogutėlis. (*Dairosi*) Verčiau dumsiu į kambarį ir ten apsiliksiu. (*Griebia švarką, veidrodį ir bėga į gretimą kambarį*)

*Atsiveria durys, galvą ikiša S j u z a n a B r e i d i. Pas-
kui beldžiasi*

SJUZANA. Nieko nėra. (*Vėl beldžiasi*)

NELE (*stumia į į vidų ir pati eina iš paskos drauge su Honora Bleik ir Sara Tensi*). Dar per anksti jiems ant kalno vaikštinėti.

SJUZANA. Man rodos, kad Šonas Kjou pasijuokė iš mūsų. Jokio vyro čia nėra.

HONORA (*rodo čiuzinį ir antklodę*). Žiūrėk, jo čia naktį miegota. Tikrai, baisiai apmaudu, jei jis bus išėjęs ir mes liksime nepačiūsiuos žmogaus, kuris savo tėvą užmušė. O juk taip anksti kėlėmės ir lėkėm per kalvas.

NELE. Kažin, ar čia jo batai?

SARA (*pakelia batus*). Jei jo, turėtų būti tėvo kraujo. Ar niekada neskaitei laikraštyje, kaip nužudytiems varva ir švirksčia kraujas?

SJUZANA. Ar čia ne kraujas, Sara Tensi?

SARA (*uosto*). Man rodos, čia pelkių rūdys. Bet batai tikrai jo, nes tokių purvinių kaip gyva nesu mačiusi. Ir pilkas molis, ir raudonas, ir durpės, ir smulkios pajūrio smiltelės. Sakau jums, tas žmogus tikrai iš toli atkeliavęs. (*Eina į dešinę ir aunasi vieną batą*)

SJUZANA (*eina prie lango*). Gal jis išdūmė į Belmaletą, Maiklo Džeimso batus apsiavęs? Vykis jį dabar, Sara Tensi. Juk tu vieną kartą pasikinkiusi asilą dešimt mylių važiavai pasižiūrėti žmogaus, kuris ten, šiaurinėj pakrantėj, buvo įkandęs į nosį poniai geltonu veidu. (*Žiūri pro langą*)

SARA (*bėga prie lango, apsiavusi vieną batą*). Netaukšk niekų, jau ir taip mes šiandien apsimovėm. (*Aunasi antrą batą*) Šita pora man kaip tik. Pasiimsiu sau. Bent galėsiu pas kunigą išpažinties nueiti. Juk tikra gėda: eini žiemą vasarą, o neturi jokios žmoniškos nuodėmės.

HONORA (*kuri klausėsi prie durų*). Tsss. Ten kažkas kambaryje. (*Praveria plyšelį*) Vyriškis!

SARA (*nuspiria nuo kojų batus ir padeda ten, kur buvo radusi. Visos stovi išsirikiavusios ir žiūri pro plyšį*). Aš jį pašauksiu. Pone! Ei, pone! (*Kristis iškiša galvą*) Ar Peginė ten?

KRISTIS (*įeina tylutėliai, kaip pelytė, už nugaros slėpdamas veidrodi*). Ji ganykloj, ieško ožkų, kad galėtų pieno puodelį parnešti man arbatai užbaltinti.

SARA. Atleiskit, ar jūs būsit tas žmogus, kuris savo tėvą užmušė?

KRISTIS (*eina skersas prie vinies, kur kybojo veidrodis*). Aš, tepadeda man dievas.

SARA (*išimdama kiaušinius, kuriuos atsinešė*). Nuoširdžiausiai svei-

kinu jus. Štai keli ančių kiaušiniai, kad šiandien turėtumėt ką valgyti. Peginės antys niekam tikusios, o čia patys geriausi kiaušiniai. Ištieskit ranką, pats pamatysit, kad aš nemeluoju.

KRISTIS (*nedrąsiai eina priekin, ištiesęs kairę ranką*). Vaje, kokie dideli ir sunkūs.

SJUZANA. O aš atbėgau su sviesto gumulėliu. Kaipgi valgysit sausas bulves, šitoki kelią nuėjęs po to, kai savo tėvuką nugalabijot.

KRISTIS. Labai ačiū.

HONORA. Aš atnešiau pyrago kąsnelį. Juk tikriausiai jums skrandis prie nugaros pridžiūvo, kol šitokion tolybėn atkeliaivot.

NELĖ. O aš štai atnešiau vištelę — dedeklę — jau išvirtą. Tik vakar kunigas ją savo ratais pervažiavo. Pačiupinėkit, ponaiti, kokia riebi krūtinėlė.

KRISTIS. Iš tikrųjų, vos neplyšta nuo taukų. (*Paliečia atbula ranka, kuria laiko dovanas*)

SARA. Ar nenorit sugnybti? O gal jūsų dešinė ranka tokiam dalykui per daug šventa? (*Žvilgteli jam už nugaros*) Veidrodį laiko! Vaje, niekad nesu mačiusi vyro, kuris veidrodį laikytų paslėpęs už nugaros. Matyt, tie, kurie savo tėvukus galabija, baisūs pliuskiai. (*Merginos kikeną*)

KRISTIS (*nekaltai šypsosi ir krauna dovanas ant veidrodžio*). Visoms jums dėkoju.

NAŠLĖ KVIN (*skubiai įeina ir jau tarpdury ima kalbėti*). Sara Tensi, Sjuzana Breidi, Honora Bleik. Kas, po plynių, atnešė jus taip anksti?

MERGINOS (*kikendamos*). Čia tas žmogus, kur savo tėvą užmušė.

NAŠLĖ KVIN (*eidama prie jų*). Žinau, kad tas. Aš noriu jį pasiųsti į pakrantę, kur vyks varžybos. Ten bėgs, šokinės, mėtys į taikinį ir dar dievas žino ką darys.

SARA (*netverdama džiaugsmu*). Tai puiku, našle Kvin. Savo kraitį statau, kad jis visiems nosis nušluostys.

NAŠLĖ KVIN. Jei jis taip labai tau rūpi, verčiau pažiūrėk, kad sočiai pavalgytų ir stiprus į šventę nueitų. (*Ima dovanas*) Ar tu, berneli, alkanas, ar jau pamaitintas?

KRISTIS. Alkanas, jei leisit pasakyti.

NAŠLĖ KVIN (*garsiai*). Na, kur tai matyta! Vikriai apsisukit ir duokit jam pusryčius. (*Krisčiui*) Eik pas mane. (*Pasisodina šalia savęs ant suolo, tuo tarpu merginos ruošia jam pusryčius*,

arbatą) Papasakok mums apie save, kol Peginės nėra, užuot šiepęsis iki ausų lyg pilnatis gegužyje.

KRISTIS (*iš pasitenkinimo tirpte tirpsta*). Ilga kalba, pavargsit besiklausydamos.

NAŠLĖ KVIN. Na, na, tik nepradėk laužytis. Juk toks smarkus, šaunus vyrukas esi ir dar toks gudruolis. Ar namie jam sutraiškei makaulę?

KRISTIS (*nedrąsiai, tačiau paglostytas*). Ne, ne namie. Mes bulves kasėm ant šlaito, tam šlapiam akmenuotam velnio lauke.

NAŠLĖ KVIN. O tu ėmei kaulyti iš jo pinigų arba kalbėti, kad parsivesi žmoną, kuri išgrūs jį iš jo fermos.

KRISTIS. Ne, tąsyk nekalbėjau. Aš tiktai kasiau ir kasiau, o jis staiga sako: „Ei, tu, žvairas kvaily, leiskis į pakalnę ir pasakyk kunigui, kad už trijų savaičių vesi našlę Keisi“.

NAŠLĖ KVIN. O kas ji per viena?

KRISTIS (*su siaubu*). Vaikščiojanti baidyklė iš anapus kalnų. Jai keturiasdešimt penkeri metai, o sveria ji du šimtus ir penkis svarus. Viena koja raiša, viena akim akla. Be to, visi žino, kokia ji pasileidusi — kimba ir prie jauno, ir prie seno.

MERGINOS (*apspitusios jį, patarnauja*). Viešpatie gailestingiausias!

NAŠLĖ KVIN. O kodėl jis norėjo tave apvesdinti? (*Ima gabalėlį vištos*)

KRISTIS (*valgo vis labiau mėgaudamasis*). Tikino, kad man esą reikia globėjos, kuri nuo visų nedorėlių apgintų. Bet jam pačiam niekas kitas nerūpėjo, kaip tik jos trobą užgyventi ir pinigus pragerti.

NAŠLĖ KVIN. Baisus čia daiktas, radai ko spyriotis. Šiltas židiny, moteriškė prie šono, o vakare prieš miegą dar ir kokią stiklinę išmaukti gautum. Vadinas, tada tu jam ir tvojai?

KRISTIS (*vis labiau jaudindamasis*). Ne, ne tada. Aš pasakiau: „Ne, aš jos nevesiu. Juk visi žino, kad ji šešias savaites mane, vos tik užgimusį, žindė. O dabar tikra ragana virto. Jau koks liežuvisio aštrumas — net varnos ir žuvėdros vengia pro jos daržą lėkti, kad šėšelis nekristų. Mat jos plūdimų bijo“.

NAŠLĖ KVIN (*šaiposi*). Gera bičiulė tau būtų.

SARA (*be galo susidomėjusi*). Neklausyk, ką ji šneka. Ar tada ir užmušei jį?

KRISTIS. „Ji dar per gera tokiam kaip tu,— pasakė jis.— Eik greičiau, antraip priplosiu kaip vabalą, po vežimo ratu palindusį“.—

„Nieko tu man nepadarysi“, — sakau. O jis: „Eik, jei neisi, velnias šiąnakt iš tavo kailio sau petnešas išsipjaus“. — „Nieko tu man nepadarysi“, — sakau aš. (*Atsitiesia ir ima grasinamai mosuoti puodeliu*)

SARA. Taip ir reikia.

KRISTIS (*išraiškingai*). Tuo metu saulė išlindo tarp debesio ir kalvos ir man stačiai į veidą pašvietė — net akys apraibo. „Tegu dievas pagaili tavo sielos“, — pasakė jis ir užsimojo dalgiu. „O gal tavo sios?“ — atšoviau ir užsimojau kastuvu.

SJUZANA. Nepaprasta istorija.

HONORA. Kaip nuostabiai jis pasakoja.

KRISTIS (*patenkintas mosuoja vištos kaulu ir patikliai kalba toliau*). Jis užsimojo dalgiu, o aš dėjau šuolį į rytus. Tada atsukau nugarą į šiaurę, trenkiau jam per makaulę, patiesiau pasliką, o galva jam perskilo ligi pat ryklės. (*Kaulu rodo savo Adomo obuolį*)

MERGINOS (*kartu*). Vaje, koks jūs nepaprastas! Ak, tegu jus dievas saugo. Dievaži, tai bent vaikas.

SJUZANA. Man regis, viešpats dievas tyčia pasiuntė jį šiuo keliu, kad našlė Kvin gautų antrą vyrą. Juk ji taip trokšta ištekti, o visi čia jos bijo. Sara Tensi, pasodink jį našlei ant kelių.

NAŠLĖ KVIN. Nesityčiok iš jo.

SARA (*skubiai eina prie spintelės ir išima dvi stiklines ir porterio butelį*). Judu abu tikri didvyriai. Išgerkit savo taures, susikabinę rankomis, kaip svetimšaliai įsimylėjęliai toj dainoj. (*Ji sukabina jiems rankas ir įduoda stiklines*) Na, štai. Išgerkit už Vakarų pakrantės stebuklus, už piratus, pamokslininkus, degtindarius, šaunius raitelius, policininkus išdžiūvusiom gerklėm ir prisiekusius, kurie, prekiaudami anglų įstatymais, prisikemša sau pilvus. (*Mosikuoja buteliu*)

NAŠLĖ KVIN. Puikus tostas, Sara Tensi. Na, Kristi, išgerkim. (*Juodu geria susikibę rankomis, jis — kaire, ji — dešine. Jiems begeriant, įeina Peginė Maik su pieno qsočiu ir sustoja kaip įbesta. Visos atšoka nuo Krisčio. Kristis eina į kairę. Našlė Kvin lieka sėdėti*)

PEGINĖ (*Sarai, piktai*). Ko čia tau prireikė?

SARA (*gniaužydama prijuostę*). Tabako žiupsnelio.

PEGINĖ. Ar turi du pensus?

SARA. Pamiršau piniginę.

PEGINĖ. Tai ir bėk jos pasiimti, užuot mums galvas kvaršinusi. (*Našlei Kvin, jau žymiai pikčiau*) O tu, našle Kvin, ko čia nori?

NAŠLĖ KVIN (*įžūliai*). Krakmolo už pensą.

PEGINĖ (*nebesusivaldydama*). Juk tu nuo tvano metų savo namuose nė vienų baltų marškinių neturi, net balto skudurėlio. Tokioms kaip tu krakmolo aš neturiu. Gali sau drožti į Kilemaką.

NAŠLĖ KVIN (*išeidama su merginomis, kreipiasi į Kristį*). Na, Pegine Maik, baisiai tu šiandieną šiaušies. Bet tu, bernužėli, nepamiršk šventės ir varžybų pavakare. (*Išaina*)

PEGINĖ (*valdingai*). Išpilk tą birzgalą ir padėk stiklines į vietą. (*Kristis baisiai skubėdamas tvarko*) Pristumk suolą prie sienos. (*Kristis stumia*) Veidroді pakabink ant vinies. Kam jis užkliuvo?

KRISTIS (*labai nuolankiai*). Aš tik norėjau apsitaistyti. Juk šiame krašte daugybė jaunų dailių merginų.

PEGINĖ (*griežtai*). Liaukis kalbėjęs apie merginas. (*Eina prie prekystalio dešinėje*)

KRISTIS. Kiekvienas tokioj vietoj norėtų padoriai atrodyti.

PEGINĖ. Sakau tau — nutilk!

KRISTIS (*akimirka su didžiuliu nepasitikėjimu žiūri jai į veidą, paskui, tarsi paskutinį argumentą, pakelia kastuvą ir su tariamu ryžtu eina prie jos*). Šitokiu kastuvu aš tėvą nudėjau.

PEGINĖ (*vis dar griežtai*). Nuo aušros jau šešis kartus man tą pasakojai.

KRISTIS (*priekaištingai*). Keista, tu visai nenori manęs išklausti, o tos merginos net keturias mylias pėsčios atėjo, kad išgirstų.

PEGINĖ (*nustebusi atsigręžia*). Keturias mylias?

KRISTIS (*teisindamasis*). Argi pats šeimininkas nesakė, kad čia aplinkui tik dori žmonės gyvena? Negi meluotų.

PEGINĖ. Jei keliu eisi, bus tiek, bet ta šutvė atėjo per upę, jos per akmenis peršoko. Šitaip ir dvidešimt jardų nebus. Aš pati šįryt buvau nubėgusi ten pažiūrėti laikraščių, kuriuos laiškanešys nešioja savo krepšyje. (*Pabrėžtinai ir labai rimtai*) Ten, Kristoferi Mehounai, buvo viena labai svarbi žinia. (*Eina į kambarį kairėje*)

KRISTIS (*įtariai*). Ar apie mano žmogžudystę?

PEGINĖ (*iš kambario*). Taigi, apie žmogžudystę.

KRISTIS. Apie tėvuko nužudymą?

PEGINĖ (*grįžta ir suka dešinę*). Ne, bet pusėj puslapio buvo aprašyta, kaip vieną žmogų pakorė. Ak, bernužėli, koks tai baisus galas. O žmogui, kuris savo tėvuką nudėjo, baisių baisiausia. Tokių niekas nepasigaili. Kai pribaigia, įmeta į ankštą kapą, į pigų maišą įvy-

nioję, o ant galvos užpila negesintų kalkių, kaip moterys pila pamazgas iš puodo.

KRISTIS (*labai graudžiai*). Ak, dieve, padėk. Manai, kad čia man saugu? Juk iš vakaro sakei, kad pas jus niekas negresia.

PEGINĖ (*griežtai*). Niekur tau saugu nebus, jei leisies į kalbas su pulku patrakėlių mergiočių, kurios vakarais su policininkais tratiniojasi ir kuždas.

KRISTIS (*su siaubu*). Manai, kad jos išplepės?

PEGINĖ (*su tariama užuojauta*). Kas jas žino, tepadeda tau dievas.

KRISTIS (*garsiai*). Ir koks joms džiaugsmas, jei mane pakars?

PEGINĖ. Ar supaisysi, kas joms gali šauti į galvą. Nežinia, ką jos padarys. Nors, rodos, net apkerpėję akmenys pravirktų, matydami tave kilpoj kadaruojant. Juk tavo toks gražus ir tvirtas kaklas — tesaugo tave dievas, — su tokiu kaklu ištisą pusvalandį kamuotumeis baisiausiose kančiose, kol mirties sulauktum.

KRISTIS (*ima batus ir aunasi*). Jeigu šitaip reikia jų baimintis, verčiau aš eisiu klajoti kaip Ezavas ar Kainas su Abeliu Naifino pakrantėm arba į Erio lygumą.

PEGINĖ (*erzina jį*). Gal ir geriau būtų, nes man teko girdėti, kad apygardos teisėjai — beširdžiai žmonės.

KRISTIS (*su kartėliu*). Čia ne tik teisėjai beširdžiai. (*Žiūrėdamas į ją*) Ar ne gaudu, kad vėl reikia leisti į kelionę. Vėl būsiu vienišas ir žvalgysiuos į moteris ir merginas, kaip vargšai nupuolę angelai žvelgia į viešpaties veidą.

PEGINĖ. O kodėl tu turėtum jaustis vienišas, kai po visą Mejo kraštą vaikštinėja tūkstančiai nelaimingų mergaičių?

KRISTIS (*niūriai*). Pati numanai kodėl. Gerai žinai, koks vienišas jaučiasi žmogus, kai jam vakare reikia eiti pro mažą miestelį, o abipus kelio žiebiasi žiburiai. Kaip nesmagu žingsniuoti nepažįstamomis vietomis; iš priekio vienas šuo aploja, iš užpakalio vejasi kitas. Arba jei eini per didelius miestus, girdi, kaip kiekviename tamsiame užkampy bučiuojasi, šneka meilės žodžius. O tu eini tuščių pilvu, ir iš alkio net širdis alpėja.

PEGINĖ. Man regis, Kristi Mehounai, kad tu kažkoks keistas žmogus. Kaip gyva dar nesu mačiusi tokio keistuolio.

KRISTIS. O kaip nebūsiu keistas, jei vienut vienas gyvenu pasaulyje.

PEGINĖ. Aš nesu keista, nors visą amžių tikrai su tėvu gyvenu.

KRISTIS (*su didžiausiu susižavėjimu*). Negi tokia graži, daili mergaitė kaip tu gali būti vieniša, kai visi vyrai veržte veržiasi prie

tavęs, norėdami tavo balso pasiklausyti, o maži vaikai seka tau iš paskos.

PEGINĖ. Niekaip nesuprantu, kodėl toks pataikūnas kaip tu skundžiasi vienatve.

KRISTIS. Pataikūnas!

PEGINĖ. Manai, patikėsiu, kad vyras, niekad su merginom nekalbėjęs, mokėtų taip šnekėti kaip tu su manim. Tu tik dediesi esąs vienišas, kad galvą man apsuktum.

KRISTIS. Gera būtų, jei tik dėčiausi vienišas. Juk nuo pat gimimo esu vienišas, lyg mėnuo aušrai auštant. (*Eina prie durų*)

PEGINĖ (*apstulbinta jo žodžių*). Ne, tokių kalbų aš tikrai nesuprantu. Kuo gi tu, Kristi Mehouñai, blogesnis už kitus? Juk tu šaunus vaikas ir tokio karšto būdo, kad net tėvuką nugalabijai.

KRISTIS. Aš ir pats menkai save tesuprantu. Žinau tik, kad man šiandien sielvartas širdį nutvilkė ir kad aš išeisiu ir vis labiau nutolsiu nuo tavęs ir niekad jau, aušrai auštant, nebebūsiu greta ligi pat tos dienos, kai mes abu prisikelsim iš numirusių ir drauge su viešpaties šventaisiais lauksim išganymo ar pasmerkimo. O dabar aš verčiau išeisiu, pasiėmęs į rankas savo lazdelę, nes menkas džiaugsmas į kartuves pakliūti, o šiuose namuose aš niekam nebemielas.

PEGINĖ (*griežtai*). Kristi! (*Jis atsigręžia*) Eikš čia. (*Jis eina artyn*) Padėk tą lazdą ir įmesk durpių į ugnį. Tu čia pasamdytas padėjėju, ir aš neleisiu tau pabėgti.

KRISTIS. Pati sakei, kad mane pakars, jei liksiu čia.

PEGINĖ (*pagaliau visai maloniai*). Aš buvau kaime ir dviejų ar trijų savaičių laikraščiuose perskaičiau viską, kas rašoma apie baisius nusikaltimus Airijoje, bet apie tavo žmogžudystę niekur nebuvo nė eilutės. (*Atsistoja ir eina už prekystalio*) Matyt, jie lavono nerado. Tau pas mus pavojus negresia.

KRISTIS (*nustebęs, iš lėto*). Tai tu juokeisi iš manęs. (*Eina jai įkandin, apimtas baikštaus džiaugsmo*) Vadinasi, galiu čia likti, dirbti kartu su tavimi ir nuo šios baisios dienos nebesijausti vienišas?

PEGINĖ. Kas tau draudžia čia likti — nebent bijai, kad našlė ar merginos tave suvedžios?

KRISTIS (*pakiliai*). Ir nuo šios dienos tavo žodžiai skambės man ausyse, tavo akys žvelgs man į akis, ir aš matysiu, kaip tu šildaisi saulutėje ir kaip kojas plauniesi vakarui atėjus.

PEGINĖ (*maloniai, bet truputį sutrikusi*). Manau, kad būsi doras padėjėjas; ir nors mane supykdei, su tom mergiotėm prasidėjęs,

vis dėlto esi man mielesnis už kitus, o aš nė trigrašio neduočiau už vaikina, kuris nėra narsus ir linksmo būdo.

Š o n a s K j o u įlekia su krepšiu ant nugaros. Jam įkandin seka n a š l ė K v i n

ŠONAS (*Peginei*). Ėjau slėniu ir pamačiau, kad tavo kalnų avys Džimio lauke kopūstus ėda. Bėk greičiau, kad nesprogtų persiėdusios.

PEGINĖ. O viešpatie, dar to betrūko! (*Išbėga apsigaubusi skara*)

KRISTIS (*žvilgčioja nuo vieno į kitą. Vis dar pakiliai nusiteikęs*). Gal ir aš bėgsiu jai padėti. Aš pratęs prie avelių.

NAŠLĖ KVIN (*uždaro duris*). Pati susitvarkys, be to, Šaninui reikia su tavim rimtai pasikalbėti. (*Atsisėda ir šypsosi klastingai*)

ŠONAS (*ištraukia kažką iš kišenės ir duoda Krisčiui*). Ar matai, pone?

KRISTIS (*apžiūrinėja*). Ketvirtos klasės bilietas į Ameriką.

ŠONAS (*virpėdamas iš susijaudinimo*). Bilietą tau atiduosiu ir dar priedo naują skrybėlę (*ištraukia iš pintinės*), ir kelnes su dviguba sėdyne (*ištraukia*), ir savo naują švarką, išaustą iš pačių juodžiausių vilnų — per tris mylias aplinkui tokių negausi (*duoda švarką*). Visą tau atiduosiu, ir savo palaiminimą, ir gal net paties tėvo Railio, jeigu tu iš čia iškelsi ir paliksi mus ramiai gyventi, kaip ligi vakar vakaro gyvenom.

KRISTIS (*su neįprasta arogancija*). O kodėl tu užsigeidei mane išgrūsti?

ŠONAS (*žiūri į našlę, prašydamas pagalbos*). Menko aš mokslo esu ir melagingos istorijos suregzti nemoku. Todėl, Kristi Mehounai, teisybę tau pasakysiu. Žadu vesti Peginę, ir man nepatinka, kad jos namuose apsigyveno toks gudrus ir bebaimis vyras kaip tu.

KRISTIS (*beveik grėsmingai*). Ir duodi kyšį, kad mane iškrapštytum iš čia?

ŠONAS (*maldaudamas*). Nesupyk, mieliausias pone. Juk ten, už jūrų, tau bus geriau. Apsikabinėsi auksinėm grandinėlėm nuo galvos iki kojų, blizgantį švarką apsilviksi ir galėsi su tos šalies ponionimis ant ristų žirgų jodinėti. (*Nekantriai moja našlei Kvin, kad toji jam padėtų*)

NAŠLĖ KVIN (*eina prie jo*). Teisybę jis sako. Verčiau išeik iš čia, kad vargšė mergaitė per daug į tave neįsižiūrėtų, jei Šaninas mano, kad ji tau ne pora, nors visi kalba, kad dabar ji už tavęs tekėsianti.

Kristis švyti iš pasitenkinimo

ŠONAS (*rimtai išsigandęs*). Ne pora ji tau, juk pikta kaip velnias, ir jau po mėnesio judu vienas kitam už gerklės griebisit. (*Rodo, kaip jie vienas kitą smaugs*) Tik toks kaip aš jai tinku. Ramus, paprastas vaikinas, kuris nė piršto nepajudins, kai ji šoks akių draskyti.

NAŠLĖ KVIN (*uždeda Krisčiui Šono skrybėlę*). Pasimatuok, bernužėli, jo drabužius. Gal jis šventei tau juos paskolins. (*Stumia jį prie durų į kambarį*) Pasimatuok, tada jau galėsi atsakyti.

KRISTIS (*švytėdamas, susižavėjęs drabužiais*). Gerai. Norėčiau, kad ji pamatytų mane su gelumbės švarku ir skrybėle. (*Įeina į kambarį ir uždaro duris*)

ŠONAS (*baisiausiai susirūpinęs*). Norėtų, kad ji pamatytų. Nepaliks jis mūsų, našle Kvin. Šimtas velnių jį apsėdę. Žinoma, aišku kaip dieną — ves jis Peginę.

NAŠLĖ KVIN (*pašaipiai*). Čia tai teisybė. Visos mergaitės mėgsta drabuolius ir nekenčia tokių kaip tu.

ŠONAS (*vaikšto nusiminęs*). Ak, našle Kvin, ką man daryti? Įduočiau jį, bet jis pabėgs iš Kilmenhemo kalėjimo, o paskui tikrų tikriausiai atidums čia ir nugalabys mane. Jei taip dievo nebijočiau, gal išdrįščiau, iš užpakalio prisėlinęs, šakes jam į šoną suvaryti. Ak, koks vargas, kai esi našlaitis ir nebeturi tėvo, kurį užmušęs galėtum tapti didvyriu. (*Eina prie jos*) Ak, našle Kvin, ar nepadėtum man, jei tau avelę pažadėčiau?

NAŠLĖ KVIN. Avelė menkas daiktas. Bet ką tu man duotum, jei aš ištekęčiau už jo ir šitaip išgelbėčiau tave?

ŠONAS (*nustebęs*). Tu?

NAŠLĖ KVIN. Taigi, aš. Duok man žaląją karvę ir kalną aviną, pažadėk, kad leisi vaikščioti per savo rugių lauką, dar pridėk mėšlo vežimą per Mykolines ir durpyną vakariniam šlaite.

ŠONAS (*pilnas vilčių*). Duosiu, kur nedavęs. Ir dar vestuvinį žiedą pridėsiu, ir naują eilutę paskolinsiu, kad vestuvių dieną jis dailiai atrodytų. O puotai du ožiukus duosiu ir galoną naminės, ir muzikantą su dūdmaišiu pakviesiu, kad į tavo vestuves ilgu vežimu atvažiuotų. Ir dar duosiu...

NAŠLĖ KVIN. Gana. O dabar nutilk, nes jis jau ateina. (*Įeina Kristis, labai puošnus, naujais drabužiais. Našlė Kvin gėrиси juo ir eina artyn*) Jei dabar save pamatytum, tikriausiai taip pasipūs-

tum, kad su mumis ir kalbėti nenorėtum. Iš tikrųjų, gaila būtų, jei tu iš Mejo išvažiuotum į Ameriką.

KRISTIS (*vaikšto pasipūtęs kaip povas*). Niekur aš nevažiuosiu. Teisybė, vieta čia ne kažį kokia, bet man tiks. (*Našlė Kvin duoda šonui ženklą palikti juos vienus*)

ŠONAS. Na, einu išmatuoti aikštelės lenktynėms, kol potvynis neprasi-dėjo. Palieku tau drabužius ir linkiu sėkmės lenktynėse. Tesaugo tave dievas. (*Išeina*)

NAŠLĖ KVIN (*gėrįsi Krisčiu*). Na ir prašmatniai atro dai, berneli. Sėsk, pasišnekėsim, kol niekas netrukdo.

KRISTIS (*pasipūtęs*). Eisiu ant kalvos Peginės paieškoti.

NAŠLĖ KVIN. Dar marias laiko turėsi tą savo Peginę susirasti. Ar girdėjai, kaip vakar vakare sakiau, kad mudu galėtume tapti dideliais draugais?

KRISTIS. Man ir šiaip draugų netrūksta. Visi neša man drabužius, maistą (*išdidžiai stypčioja durų link, tvirčiau susijuosia diržą*), kad galėtų žvilgtelėti į narsųjį našlaitį, kuris vienu smūgiu ligi pat kelnų diržo savo tėvą perkirto. (*Atidaro duris ir susverdėjęs žengia atgal*) Ak, visi dangaus šventieji! Dievo angelai prie vieš-paties sosto!

NAŠLĖ KVIN (*eina artyn*). Kas nutiko?

KRISTIS. Mano nužudyto tėvuko šmėkla vaikštinėja!

NAŠLĖ KVIN (*žiūri į lauką*). Ar tas valkata?

KRISTIS (*baisiai persigandęs*). Kur aš nelaimingas nuo tos pragaro šmėklos pasislėpsiu?

*Atsiveria durys, ir ant slenksčio pasirodo s e n a s i s M e -
h o u n a s. Kristis slepiasi už durų*

NAŠLĖ KVIN (*be galo susidomėjusi*). Tesaugo tave dievas, varg-dieni.

MEHOUNAS (*šiurkščiai*). Ar nematei bernioko praeinant šiuo keliu anksti rytą ar vakar vakare?

NAŠLĖ KVIN. Kas čia per keistas paprotys — nepasisveikinti jėjus.

MEHOUNAS. Ar matei bernioką?

NAŠLĖ KVIN (*oriai*). O kaip jis atrodo?

MEHOUNAS. Netikša perėjūnas žmogžudžio snukiu, su lazda ran-koje. Vak ar vakare buvau sutikęs tokį valkatą, kuris sakėsi matęs jį einant šiuo keiiu.

NAŠLĖ KVIN. Dabar pjūties metas, ir šimtai darbininkų eina pro čia į Sligo keltą. Kam tau jo prireikė, vargšas žmogau?

MEHOUNAS. Noriu jį nudėti už tai, kad jis man kastuvu galvą perskėlė. (*Nusiima didžiulę skrybėlę ir didžiudamasis rodo galvą, visą aptvarstytą ir aplipdytą*) Štai ką jis padarė. Tikras stebuklas, kad su tokia skyle makaulėje jau dešimtą dieną jį vejuosi.

NAŠLĖ KVIN (*ima abiem rankom jo galvą ir susižavėjusi apžiūrinėja*). Gera! užtvota! O kas tau trenkė? Gal koks plėšikas?

MEHOUNAS. Tikras sūnus. Koks jis plėšikas, kad jį kur velniai nujoję. Paprasčiausias nusmurgęs miknius.

NAŠLĖ KVIN (*paleidžia jo galvą ir šluostosi į prijuostę rankas*). Žiūrėk, kad tau į galvą gangrena neišsimestų — rodos, taip daktarai sako. Su tokia žaizda lakstai saulės kaitroje. Ką jau bešnekėti, matyt, smarkiai jį užerzinai, kad savo tėvukui taip trenkė.

MEHOUNAS. Ar aš?

NAŠLĖ KVIN (*šaiposi*). O kas gi kitas? Tikra gėda, kai sukriošę seniai jaunos skriaudžia.

MEHOUNAS (*niršdamas*). Aš jį skriaudžiau? Lyg koks šventas kankinys tylėjau, kol jis viską vėjais leido, o dabar senatvėje likau benamis ir niekas man pagalbos rankos neištiesia.

NAŠLĖ KVIN (*baisiai smaginas, klausydama jo*). Tik pamanyk, kaip pyktis žmogų gadina.

MEHOUNAS. Ar mano pyktis? Girdėjai, kaip sakiau, kad jis mane sužlugdė. Nieko jis daugiau nemoka, tik tvoras ramstyti ir liežuviu malti. Pusę dienos papartyne drybsodavo, saulei pilvą atstatęs.

NAŠLĖ KVIN. Ir jokio darbo nedarbo?

MEHOUNAS. Kad būtum mačiusi, koks ten, po šimts velnių, jo darbas. Šieno kupetą ims krauti, tai būtinai kreiva išeis. O paskutinę mūsų karvutę taip vijo, kad net koją jai sulaužė. Jei tik nugriebs kur laisvą valandėlę — tuoj su tais savo paukščiais ims čiupinėti, visokiais ten kikiliais ir strazdais. Arba pradės maivytis priešais veidrodžio šukę, kur ant sienos turėjom pasikabinę.

NAŠLĖ KVIN (*žiūri į Kristį*). Kodėl jis taip kvailiojo? Gal paskui mergas zyliodavo?

MEHOUNAS (*paniekinamai šūkteli*). Paskui mergas? Vos tik pamatydavo raudoną sijonėlį per kalną atšvytruojant, beregint į krūmus slėptis nurūkdavo. O paskui spokso akis išsproginęs pro šakas ir lapus, tik ausys kyšo lyg kiškio. Iš tikrųjų, paskui mergas zyliodavo!

NAŠLĖ KVIN. Tai gal girtuokliaudavo?

MEHOUNAS. Vargšelis nuo butelio kvapo visai apkvaisdavo. Matai, pilvas jo niekam tikęs. O kai vieną sykį daviau iš savo pypkės tris dūmus patraukti, jį kaip gimdėvę ėmė traukuliai tąsyti, ir aš, asilą pakinkęs, gavau jį vežti pas pribuvėją.

NAŠLĖ KVIN (*suplojusi rankomis*). Dievaži, dar niekada tokių dalykų apie vyrą nesu girdėjusi.

MEHOUNAS. Kur jau būsi. Prisiekti galėčiau, kad negirdėjai. Visos moteriškos ant keturių grafysčių ribos mesdavo ravėti, vos tik pamačiusios jį ateinant keliu, ir imdavo kvatotis ir šaukti: „Mehouno kvaišelis“.

NAŠLĖ KVIN. Nežinau, ką duočiau, jei tokį žmogų pamatyti galėčiau. O kaip jis atrodo?

MEHOUNAS. Toks menkas nukeipęs berniokas.

NAŠLĖ KVIN. Tamsaus gymio?

MEHOUNAS. Tamsaus gymio ir purvinas.

NAŠLĖ KVIN. Rodos, mačiau.

MEHOUNAS (*labai susidomėjęs*). Toks bjaurus jaunas šunsnukis.

NAŠLĖ KVIN. Šlykščiausias, baisiausias bjaurybė, tau kaip iš akies trauktas.

MEHOUNAS. Į kurią pusę nubėgo?

NAŠLĖ KVIN. Per kalnus prie jūros, kad suspėtų į garlaivį, kuris plaukia į šiaurę ar į pietus.

MEHOUNAS. Kaip manai, ar pasivysiu?

NAŠLĖ KVIN. Jei eisi tiesiai per smėlynus ten, kur dabar atoslūgis, būsi beveik kartu su juo, nes jam teks lankstu apeiti dešimt mylių palei įlanką. (*Rodo į duris*) Eik tiesiai, paskui palei kelią į šiaurės rytus. (*M e h o u n a s skubiai išeina*)

NAŠLĖ KVIN (*šaukia jam įkandin*). Pamokyk gerai jį, kai pavysi, bet žiūrėk, kad valdžiai neįkliūtum. Baisiai apmaudu bus, jei teks matyti, kaip teisėjas juoda kepuraite skaitys nuosprendį tokiam narsuoliui kaip tu. (*Užtrenkia duris ir akimirka žiūri į Kristį, susigūžusį iš siaubo, o paskui prapliumpa kvatoti*) Na, tai bent šaunuolis iš Vakarų pakrantės atkeliavo! Čia tas vargšas žmogelis, kurį tu ligi pat kelnį diržo perkirtai?

KRISTIS (*žvilgčioja iš už durų, paskui jai*). Ką pasakys Peginė, kai išgirs? Ką ji dabar pasakys?

NAŠLĖ KVIN. Sprandą tau nusuks, man rodos, ir pro duris išmes.

Tegu jos dievas pasigaili — stebuklu tave palaikė. O tu, pagyrų puode, visiems pilnas ausis primelavai savo tėvuką užmušęs.

KRISTIS (*atsigręžęs į duris, iš apmaudo nebegali žado atgauti, paskui ima šnekėti lyg ir sau*). Dėjosi negyvas, o paskui atsigavo ir nusekė įkandin lyg sena žebenkštis paskui žiurkę. Atsidangino čia, kad mane nuo tų Šiaurinės Airijos gražuolių atskirtų. O patsai — sena maita. Tik į jūrą tokį įmesti.

NAŠLĖ KVIN (*prablaivėjusi*). Ir šitaip kalba vienturtis sūnus!

KRISTIS (*nebesusivaldęs*). Taigi, vienturtis sūnus. Kad jam vienut vienas dantis beliktų ir tą patį imtų gelti ir viena akis septyniasdešimt septynis velnius kiekvienoj kryžkelėj matytų, kad viena medine koja kibildžiuotų ir į patį pragarą nušoktų. (*Dairosi*) Antai jis eina pakrante. Ak, kad viešpats dievas atsiųstų didelę bangą ir jį nuo žemės paviršiaus nuplautų.

NAŠLĖ KVIN (*pasipiktinusi*). Ar gėdos nebeturi? (*Deda jam ranką ant peties ir apgręžia*) Kas tau? Vos neverki?

KRISTIS (*pilnas nevilties ir sielvarto*). Juk jau mačiau, kaip meilė lyg žvaigždžių šviesa iš jos akių spindėjo, ir girdėjau žodžius, kurie skambėjo, lyg šventoji Brigita būtų nekaltiems kūdikėliams kalbėjusi. O dabar ji vėl pasikeis ir plūs mane, kaip senė, luošą asilą į kalną gindama.

NAŠLĖ KVIN. Per gražiai kalbi apie tokią merginą; juk ji, visiems matant, šonus kasosi ir kiaurai persmirdo degtine, per dienų dienas smuklėje prekiaudama.

KRISTIS (*nekantriai*). Ji turėtų ne smuklėj, o danguje prekiauti. Geriau ką man daryti, sakyk. Dar vakar vakare buvau stebuklas, stačiai iš dangaus nukritęs.

Tolumoje girdėti merginų balsai. Našlė Kvin pasižiūri pro langą ir skubiai eina prie Krisčio

NAŠLĖ KVIN. Man rodos, daryk taip, kaip aš darau, savo vyrą nugalabijusi. Ištisas dienas sėdžiu ten aukštai ant kalno, kartais smagu būna saulutėj šildytis, ir tuomet adau kojines ar marškinius siuvu, o kartais žvelgiu į škunas, barkasus ir žvejų valtis jūroje ir galvoju — ten šimtai barzdotų vyrų, o aš čia metų metais viena gyvenu.

KRISTIS (*susidomėjęs*). Tu visai tokia kaip aš.

NAŠLĖ KVIN. Taigi, tokia kaip tu. Todėl tu man į širdį kritai. Aš juk turiu ten aukštai trobelę ir galėčiau rūpintis tavimi, ir niekas

neklausinėtų, kas tu per vienas, ar tu koks žmogžudys, ar šiaip kas.

KRISTIS. Ką aš daryčiau, Peginę palikęs?

NAŠLĖ KVIN. Rasčiau tau visokių įdomių darbų — galėtum kiau-kutus kalkėms rinkti ir paskui mūsų trobelės vidų išbaltinti, žąsims tvartelį suręsti, valtį nauja oda aptempti. Nors mano trobelė atokiai stovi, prie mano ratelio susirenka patys išmintingiausi seniai. O kaip smagu bus mudviem kuždėtis ir glėbesčiuotis.

BALSAI (*lauke, iš toli*). Kristi! Kristi Mehounai! Kristi!

KRISTIS. Ar ten Peginė Maik?

NAŠLĖ KVIN. Ten turbūt mergaitės. Ateina kviesti tave į varžybas pakalnėje. Ką liepsi joms pasakyti?

KRISTIS. Padėk man gauti Peginę. Man tik jos tereikia. (*Našlė Kvin atsistoja ir eina prie lango*) Padėk man ją gauti, ir aš melsiu dievą, kad jis tau mirties valandą pagalbos ranką ištiestų ir, stačiu keliu per palaimos slėnį nuvedęs, atvertų dangų prie švenčiausios mergelės sūnaus kojų.

NAŠLĖ KVIN. Na ir malda!

BALSAI (*artėja*). Kristi! Kristi Mehounai!

KRISTIS (*susijaudinęs*). Ateina. Dėl dievo meilės, prisiek man padėti ir išgelbėti mane.

NAŠLĖ KVIN (*akimirka žiūri į jį*). Jei padėsiu tau, ar prisieksi, kad, tapęs šeimininku, leisi man vaikščioti per tavo sklypą, duosi man aviną ir mėslo vežimą per Mykolines?

KRISTIS. Prisiekiu dangaus žvaigždėmis ir jūra, ir žeme.

NAŠLĖ KVIN. Tada mes niekam apie senį neprasitarsim, ir Peginė apie tavo nuotykį iki amžiaus galo nesužinos.

KRISTIS. O jeigu jis kartais sugrįžtų?

NAŠLĖ KVIN. Prisieksim, kad jis beprotis ir visai ne tavo tėvas. Aš galėčiau pasidievagoti šiandien mačiusi, kaip jis pajūryje siautėjo.

Įbėga merginos

SJUZANA. Eime į varžybas pakrantėje. Peginė sako, kad jūs turit ateiti.

SARA TENSI. Jau šuoliai prasidėjo; mes jums atnešėm žokėjaus kostiumą, kurį galėsit apsivilkti mulų lenktynėms pajūryje.

HONORA. Eime.

KRISTIS. Gerai, eisiu, jei ten bus Peginė.

SARA. Jinai ant tako. Šaiposi iš Šanino Kjou.

KRISTIS. Eisiu pas ją. (*Išbėga, lydimas merginų*)

NAŠLĖ KVIN. Ką gi, jei pagaliau ir blogai baigsis, galėsiu pasiguosti, kad niekas kitas jo nepagailėjo, tik vargšė našlė, tokia kaip aš, kuri vaikus palaidojo ir vyrą į kapus nuvarė. (*Išeina*)

U ž d a n g a

TREČIAS VEIKSMAS

Ta pati scena. Kiek vėliau tą pačią dieną. Įeina D ž i m i s, truputį įkaušęs

DŽIMIS (*šaukia*). Ei, Pegine! (*Eina prie durų į kambarį*) Pegine Maik! (*Vėl grįžta į smuklę*) Pegine! (*Įeina Filis, taip pat įkaušęs. Filiui*) Ar matei ją?

FILIS. Ne, nemačiau, bet pasiunčiau Šoną Kjou, kad, pakinkęs asilą, parvežtų jį namo. (*Bando atidaryti užrakintas indaujos duris*) Na, ar nebjaurus jis žmogus, šitaip nusitašė per šermenis. Ir mergiotė velnių priėdus — viską užrakino. Laksto uodegą parietusi paskui tą snarglį. O čia, nors ir nudvėsk iš troškulio — niekas net nepastebės.

DŽIMIS. Kas čia nuostabaus, kad laksto. Juk jis ir ruletininką sužlugdė, ir tą gudročių, kur su kilpom triukus rodo, aplošė, ir tai kaliausei šaudykloje nosį sugurino, ir pajūryje visas rungtis laimėjo — ir bėgimo, ir šuolių, ir šokimo, ir dar galai žino kokias. Sakau tau, velnioniškai jam sekėsi.

FILIS. Sektis tai gal ir sekėsi, bet vis tiek jį greitai virvėm suriš. Juk jis nė dešimt žodžių negali pasakyti nepasigyręs, kaip nudėjo savo tėvą ir kaip šauniai jam kastuvu užtvojo.

DŽIMIS. Niekas žmogaus nekaria už tai, kad jis pats save apskundžia. O jo tėvas tikriausiai jau žemėje sudūlėjo.

Palei langą iš lėto praeina senis Mehounas

FILIS. Tik pagalvok — kasa sau žmogus bulves ilgakočiu kastuvu ir staiga iškapsto dvi kaukolės puses. Ką tada laikraščiai rašys ir teismuose kalbės?

DŽIMIS. Sakys, kad ten būta kokio senovės dano, kuris per potvynį prigėręs. (*Įeina senis Mehounas, atsisėda prie durų ir klausosi*)

Ar nesi girdėjęs, kad ten Dubline rado kaukoles, išrikiuotas lyg mėlynus ąsočius kokioj Konouto pirkioj.

FILIS. Ir tu tiki?

DŽIMIS (*priekabiai*). Ogi matė jas tas berniokas, kuris po pjūties parplaukė laivu iš Liverpulio. Jų ten daugybė, sakė, net paroda suruošta, kad visi pamatytų, kokie didžiuliai žmonės seniau žemėje gyvenę. Esą ten ir baltų kaukolių, ir juodų, ir geltonų. Vienos visus dantis turi, kitų vos vienas likęs.

FILIS. Gal ir nemelavo, nes kai aš dar buvau vaikišcias, už mūsų namo buvo kapinės, ir ten gulėjo žmogaus griaučiai. Šlaunikaulis buvo sulig visa mano ranka. Tikra pabaisa, sakau tau. Būdavo, sekmadieniais aš šiaip sau, dėl juoko sudėliodavau tuos kaulus. Gražūs kaulai, net švyti nuo baltumo. Dabar jau visam pasauly nieko panašaus nebepamatysi.

MEHOUNAS (*stoja*). Sakai — nebepamatysi? O pažiūrėk į šitą galvą ir pasakyk, ar dar kur nors tokių atrastum? Tik truputį aprupėjo, kai kastuvu per ją trenkė.

FILIS. Viešpatie švenčiausias! O kas gi tau trenkė?

MEHOUNAS (*triumfuodamas*). Mano paties sūnus, ar patikėsit?

DŽIMIS. Ką gi, žmogaus širdies niekas nesupras.

FILIS (*įtariai*). Tai kaipgi ten buvo?

MEHOUNAS (*vaikštinėdamas po kambarį*). Šimtus mylių nuėjau ir visur gaudavau švarų patalą ir keturis kartus per dieną pilvą iki soties prisikimšti vien už tai, kad gryną teisybę pasakojau. (*Eina artyn, truputį agresyviai*) Duokit gurkšnelį gerklei praskalauti, ir jums papasakosiu.

*Įeina na š l ė K v i n ir atsistoja apstulbus jam už nugaros.
Mehounas atsigręžęs į Džimį ir Filį kairėje*

DŽIMIS. Paprašyk jos. Ji turi to gėralo po skara pasislėpusi.

NAŠLĖ KVIN (*skubiai eina prie Mehouno*). Tu čia? Netoli nuėjai.

MEHOUNAS. Pamačiau garlaivį nuplaukiant, o taip ėmė troškulyks kamuoti ir mėšlungis koją traukti, kad tariau sau: „Velniai jo nematę“. Ir grįžau. (*Žiūri jai po skara*) Duok man taurelę, juk visai nusikamavau, nuo praeito antradienio bekeliaudamas.

NAŠLĖ KVIN (*ima taurelę, guosdama kaip vaiką*). Sėsk prie židinio ir atsipūsk bent valandėlę. Kur nepavargsi nuo tokios kelionės, muštynių ir kaitrios saulės. (*Pila jam naminės iš molio ąsočio, kurį atsinešė*) Štai išgerk už savo laimę ir ilgą amžių.

MEHOUNAS (*godžiai griebia stiklinę ir sėda prie ugnies*). Teatlygina tau dievas.

NAŠLĖ KVIN (*vogčia pasiveda vyrus į šalį*). Žinot ką? Šitas žmogus dėl savo žaizdos iš proto kraustosi. Buvau jį kiek anksčiau sutikusi. Paistė kažką, kad čigonas jam per galvą trenkęs. Paskui, matyt, išgirdo apie Krisčio darbą ir štai dabar ėmė tvirtinti, kad sūnus jam makaulę perskėlęs. Neduok dieve, baisus daiktas beprotybė. Ims dar ir užmuš ką, manydamas, kad čia tas žmogus, kur jam trenkė.

DŽIMIS (*jos kalbos įtikintas*). Iš tikrųjų baisus. Pažinojau tokį žmogelį, kuriam bėra kumelė buvo į galvą įspyrusi. Ilgai jis vaikštinėjo ir pjojė visus arklius, kokie tik pakliūdavo, kol pagaliau prarijo sieninio laikrodžio spyruoklę ir pasimirė.

FILIS (*įtariai*). Ar Kristį jis matė?

NAŠLĖ KVIN. Ne, nematė. Neužsiminkit apie jį, tokios minties jam nepakiškite. Jei čia įvyks žmogžudystė, judviem teks liudyti teisme. (*Žiūri atsigręžusi į Mehouną*) Tsss! Jis klausosi. Palaukit, kol išgirsit, kad aš jį apraminau ir į protą atvedžiau. (*Eina prie Mehouno*) Kaip jautiesi, pone? Ar atsigaivai?

MEHOUNAS (*truputį įkaitęs nuo naminės*). Man tik labai graudu. Kiek sielvarto turi iškęsti žmogus, vienas palikęs. Juk nuo pat gimimo jį auginau. O koks bukagalvis buvo. Mokykloj toliau elementoriaus nenuėjo. Būdavo, grįžta namo, kojų nebepavilkdamas, nuo mušimo net juodas lyg čigono asilas. Sakau tau, • baisiai liūdna. Rūpiniesi, augini tikrą savo vaiką, o jis ima ir ranką prieš tave pakelia. Ir kas belieka — tik vienam numirti, gailiai verkiant vidury nakties.

NAŠLĖ KVIN (*nežino ką sakyti*). Kai girdžiu tave taip ramiai kalbant, net patikėti nebegaliu, kad esi tas pats žmogus, kurį šįryt matėm pro šalį einant.

MEHOUNAS. Tas pats ir esu, iš tikrųjų. Visai sukriošau ir sugniužau, per šeštą dešimtį persirites. Baisu, sakau tau, amžių nugyvenus, sulaukti, kad tikri tavo sūnūs šoktų ant tavęs kaip pasiutę šunys. O tu visai jau nusialinai juos bardamas, jiems kailį karšdamas ir dar visaip kaip mokydamas.

FILIS (*Džimiui*). Jis visai nesiautėja. (*Našlei Kvin*) Paklausk, kaip jo sūnus atrodo?

NAŠLĖ KVIN (*nutaisiusi ypatingą miną, Mehounui*). Ar tas sūnus,

kur tau per galvą tvojo, nebuvo kokių dvidešimt vienerių metų vyrukas, puikiai mokas bėgti, šokinėti, imčių eiti?

MEHOUNAS (*atsisuka į ją, rėkdamas iš pykčio*). Ar negirdėjai, jau sakiau, kad didesnio žioplio ir su žiburiu nerasi. Dabar sužinos, kaip gyventi be tėvo, kai visi, jauni ir seni, ims tyčiotis iš jo, kai keiks, plūs ir spardys lyg suskiu sergantį šunį.

Lauke girdėti plojimai ir šauksmai

MEHOUNAS (*užsidengia delnais ausis*). Ko jie ten, dėl dievo meilės, taip bliaina?

NAŠLĖ KVIN (*šyptelėjusi*). Jauną vaikiną sveikina. Visų varžybų nugalėtoją, šaunuolį iš Vakarų pakrantės.

Vėl šauksmai ir valiavimai

MEHOUNAS (*eina prie lango*). Nuo tokio riksmo širdis man gali plyšti. Ir taip jau visą savaitę smilkiniuose tvinkčioja. Ar jie ten lenktyniauja?

DŽIMIS (*žiūri pro atviras duris*). Aha. Sodina jį ant mulo — bus lenktynės pajūry. Mūsų šaunuolis ant mulo su akidangčiais.

MEHOUNAS (*suglumęs*). Tas vaikiną? Jei sakytum, kad jis paikas per visą pilvą, galvą guldyčiau, kad jis kaip vandens lašas panašus į mano bastūną sūnų. (*Susijaudinęs prisideda prie kaktos ranką*) Dievaži, eisiu ir aš lenktynių pažiūrėti.

NAŠLĖ KVIN (*griežtai jį sulaiko*). Niekur tu neisi. Verčiau grįžk atgal į Belmaletą, negaišdamas tokioj vietoj, kur net kampo nakvynei negausi.

FILIS (*eina į priekį*). Nepaisyk jos. Lipk čia ant suolo ir viską puikiai matysi. Jie skuba, kad spėtų prieš potvynį. Kol nusileisi taku per uolas, visa bus pasibaigę.

MEHOUNAS (*lipa ant suolo, šalia atsistoja našlė Kvin*). Čia gerai matyti ligi pat jūros krašto. Jau joja. Jis pirmas. Kas jis per vienas?

NAŠLĖ KVIN. Pasaulio čempionas, sakau tau. Šiandien jam viskas sekasi.

FILIS (*žiūri susidomėjęs lenktynėmis*). Žiūrėkite, jau spaudžia jį. DŽIMIS. Vis tiek jis laimės.

FILIS. Palauk, Džimi Ferelai. Per anksti taip sakyti.

NAŠLĖ KVIN (*šaukdama*). Žiūrėkit, kliūtį peršoko. Tai bent raitelis!

DŽIMIS (*džiūgauja*). Na, spausk, bernužėli.

MEHOUNAS. Trečias joja.

DŽIMIS. Vis tiek pralengs visus.

NAŠLĖ KVIN. Pralengs, net jei su šimtu raitelių lenktyniauti tektų.

MEHOUNAS. Pažiūrėkit į jo mulą. Net kibirkštys lekia it žvaigždės.

NAŠLĖ KVIN. Tai bent šuolis! (*Susijaudinusi įsitveria Mehouno*)

Nukrito! Vėl užsoko! Dievaži, lenkia visus!

DŽIMIS. Oi, oi, kaip mulą talžo!

FILIS. Mūsų merginos sveikina jį!

DŽIMIS. Paskutinis ratas. Dabar iki stulpo be kliūčių!

MEHOUNAS. Žiūrėkit į tą siaurumą. Į balą įklimps. (*Šaukia*) Tai bent raitelis! Vėl prasiveržė!

DŽIMIS. Žiūrėk, joja greta!

MEHOUNAS. Šaunuolis! Velniai griebtų, jau viskas!

Už scenos džiūgauja, scenoje esantieji prisideda prie jų

MEHOUNAS (*dvejodamas*). O čiagi kas? Pakėlė ant rankų! Neša čionai. (*Surinka iš pykčio ir nuostabos*) Kristis tenai. Prisiekiu dangaus žvaigždėmis! Tegu tik nusišpjauna, tuoj pažinsiu, nors mėnulį apžergęs jotų. (*Puola prie durų, bet našlė Kvin sugriebia jį ir tempia atgal*)

NAŠLĖ KVIN. Nurimk. Ten visai ne tavo sūnus. (*Džimiui*) Laikyk jį, kitaip gausi mėnesį cypėj tupėti, kad žmogžudį kurstei. Ir dar baudą mokėsi.

DŽIMIS. Laikau.

MEHOUNAS (*bando išsiveržti*). Paleiskit. Ei jūs, visi, paleiskit. Aš su juo susidorosiu.

NAŠLĖ KVIN (*įsikaščiausiai purto jį*). Čia ne tavo sūnus. Tas žmogus žada vesti šeimininko dukterį. Prekyba čia gera, leidimą jie turi, na, ir naminės netrūksta.

MEHOUNAS (*nustebęs*). Ką? Jis veda padorią mergiotę? Ir dar pinigingą? Ar jums protas pasimaišė? O gal aš į bobų beprotnamį pakliuvau?

NAŠLĖ KVIN. Tau pačiam protas pasimaišė, kai gavai per makaulę. Tas vaikinys — tikras Vakarų pakrantės stebuklas.

MEHOUNAS. Aš gi matau, kad čia mano sūnus.

NAŠLĖ KVIN. O aš matau, kad tau protas pasimaišė. (*Lauke džiūgauja*) Ar girdi, kaip jie sveikina jį prie visų kelio posūkių? Juk

sakei, kad tavo sūnus visai paikas. Negi jie sveikintų tokį, kuris paikas apsigimė?

MEHOUNAS (*susirūpinęs*). Gal iš teisybės ten negali būti jis. (*Vėl šauksmai*) Dėl jo niekas taip nešūkautų. Matyt, aš tikrai iš galvos išsikrausčiau ir dabar tik žmones baidau. (*Atsisėda, prisideda prie kaktos ranką*) Sykį esu matęs, kaip raudoni velniai mane bandė į butelį įkišti. O dar kitą sykį mačiau žiurkes, didumo sulig barsukais. Jos man iš ausies kraują čiulpė. Bet niekada kaip gyvas nesu šito seiliaus vyru palaikęs. Aš iš tiesų jau proto netenku.

NAŠLĖ KVIN. Nenuostabu. Juk tau galvoje tokia skylė žiojėja.

MEHOUNAS. Kad ir mane, ir jį giltinė pasmaugtų! Ligi šiol man dar niekad protas nebuvo pasimaišęs. O juk nė trys savaitės neprabėgo nuo tos dienos, kai aš nuo aušros lig sutemų su Limeriko mergom gėriau, kol pagaliau visai apkvaitęs nuvirtau it pėdas. (*Našlei Kvin, staiga*) Ar mano veidas nepersikreipęs?

NAŠLĖ KVIN. Persikreipęs, kur nebus persikreipęs. Ir vypsai tu kaip tikras beprotis, kiekvienas vaikas pasakytų.

MEHOUNAS (*kiek pralinksmėjęs*). Tai gal aš verčiau eisiu į prieglaudą. Ten jie mane išskėstom rankom pasitiks. (*Su aiškiausiu pasididžiavimu*) Juk aš toks baisus, toks baisus ligonis. Jau sykį esu ten buvęs. Tada klykiau, tramdymo marškiniais apvilktas, o septyni daktarai į spausdintas knygas rašė viską, ką aš kalbėjau. Ar patikėsi?

NAŠLĖ KVIN. Nors kaip gyva kito tokio kaip tu nepamatysiu, vis dėlto verčiau tu nešk iš čia kudašių. Matai, sykį mūsų berniokai buvo nutvėrę beprotį, tai taip ėmė į jį, nabagėlį, akmenis svaityti, kad tas bėgo, bėgo, putodamas, kliedėdamas, kol įkrito į jūrą ir prigėrė.

MEHOUNAS (*filosofiškai*). Teisybė, kai proto netenki, žmonės lyg velniai tave užpuola. Išleisk mane, aš kaip nors prasmuksiu taku, kad nieko nesutikčiau.

NAŠLĖ KVIN (*išlydi jį*). Na, gerai. Bėk dešinėn, ir niekas nepamatys.

M e h o u n a s išbėga

FILIS (*nuovokiai*). Tu čia kažką rezgi, našle Kvin. Bet aš eisiu paskui jį, pavalgydinsiu, leisiu išsimiegoti ir pasižiūrėsiu, ar jis iš tiesų pakvaišęs, ar toks pat sveikas kaip tu.

NAŠLĖ KVIN (*su nerimu*). Jeigu eisi artyn prie to žmogėno, saugok

galvą, sakau tau. Ar negirdėjai, kaip jis pats sakė, kad jam kartais pasimaišo.

FILIS. Supaisysi, ką jis čia pripliauškę. Man regis, iki nakties čia dar visokių linksmybių bus. (*Išeina*)

DŽIMIS. Koks tas Filis pasipūtėlis ir kvailys. Kaip tam pamišėliui nesimaišys protas, jeigu galva jam perskelta. Eisiu įkandin ir pažiūrėsiu, kaip jis užpuls Filį.

*Išeina. Našlė Kvin slepia atsineštą naminę už prekystalio.
Lauke triukšmas*

BALSAS. Tik pažiūrėkit, koks jisai! Šitoks šuolininkas, šitoks raitelis! Tai bent šaunuolis! Na, neškit jį čia.

*Ieina Kristis, apsilkęs žokėjaus kostiumu, kartu su
Pegine Maik, Sara ir likusiomis merginomis bei vyrais*

PEGINĖ (*miniai*). Eikit, netrukdykit jam. Juk jis kiaurai permirkęs nuo prakaito. Eikit, sakau. Pradėkit virvės traukimą, nelaukę, kol jis apdžius.

MINIA. Štai jo prizai! Dūdmaišis! Smuikas, kuriuo senovėje dainiai grieždavo. Plačiakraštė skrybėlė ir lazda iš dygiosios slyvos medžio su spygliais. Tokia lazda visus mokslinčius iš Dublino gali išvaikyti.

KRISTIS (*ima iš vyrų dovanas*). Nuoširdžiausiai jums dėkoju. Tačiau tai, ką šiandien padariau, vieni niekai. Ką būtumėt sakę, jei būtumėt matę, kaip aš vienu smūgiu žmogų patiesiau.

KAIMO ŠAUKLYS (*lauke skambina varpeliu*). Dėmesio! Paskutinė rungtis! Virvės traukimas pievoje, pakalnėj! Eikit visi, visi! Mejo vyrai parodys, ką gali!

PEGINĖ. Eikit sau, leiskit jam atsikvėpti ir išdžiūti. Eikit, sakau jums. Jis daugiau nieko nebedarys. (*Išstumia susirinkusius. Našlė išeina drauge su visais*)

VYRAI (*išeidami*). Na, eime. Sėkmės pasilikusiems.

PEGINĖ (*švytėdama šluosto Krisčiui veidą skarele*). Koks tu šaunuolis! Dabar tai bus tau gyvenimėlis — tik gulgės pieno betruks. Juk tokią galybę prizų laimėjai, ir dar pačioj vidurdienio kaitroj, visas prakaitu apsipylęs.

KRISTIS (*susižavėjęs žiūri į ją*). Tik tada gulgės pieno man be-trūktų, jeigu laimėčiau didžiausią prizą, kokio geidžiu — tavo

pažadą, kad eisi už manęs po dviejų savaitių, kai tik mūsų užsakai bus paskelbti.

PEGINĖ (*traukdamasi nuo jo*). Kaip tu drįsti šito mane klausti? Juk visi žino, kad išlėksi pas kokią mergiotę į savo kraštą, kai tik po keturių ar penkių mėnesių tavo tėvo palaikai žemėje supus.

KRISTIS (*pasipiktinęs*). Tave palikęs išlėksi? (*Eina prie jos*) Niekada! O kai po keturių ar penkių mėnesių oras atšils ir viskas aplinkui saldžiai pakvips, mudu abu braidysim po rasas vakarais palei Neifiną, ir gal tu tada pamatysi, kaip spindintis jaunas mėnuo leidžiasi už kalnų.

PEGINĖ (*žaismingai žiūri į jį*). Tai mylėsi mane, Kristi Mehounai, paslapčiom, naktį, prie Neifino lyg koks vagis?

KRISTIS. Tu nebegalvosi, kaip aš tave myliu — ar kaip vagis, ar kaip grafitis, kai šitom rankom tave apglėbsiu ir karštuos bučiniuos savo lūpas spausiu prie tavųjų. Ir tada tikriausiai man bus gaila paties viešpaties dievo, kad jis per amžius vienut vienas savo auksiniam soste sėdi.

PEGINĖ. Iš tiesų, kaip gera bus, Kristi Mehounai. Kiekvienai mergaitei širdis alptų, sutikus tokį iškalbų vaikina, mokantį taip meiliai ulbėti.

KRISTIS (*padrąsintas*). Palauk, dar išgirsi mane kalbant, kai mes, didžiajam penktadieniui praėjus, išeisim klaidžioti po Erisą ir, atsigėrę šaltinio vandens, drėgnom lūpom bučiuosimės ir žaisim saulės atokaitoje; tu atsigulsi aukštiekninka ir visa paskęsi gėlėse.

PEGINĖ (*sujaudinta jo tono, tyliai*). Aš būsiu graži, ar ne?

KRISTIS (*įsikarščiavęs*). Jei vyskupai su mitrom tave pamatytų, savam kaily netvertų, kaip kadaise šventieji pranašai, kurie rojaus tvoros virbus lenkė, kad tik gautų pasižiūrėti į Trojos gražiąją Eleną. O ta sau vaikštinėja kitapus tvoros, auksinę skraistę gėlių puokšte pasidabinusi.

PEGINĖ (*iš tikrųjų švelniai*). O kuo, Kristi Mehounai, galėjau patikti tokiam žmogui kaip tu? Kalbi lyg koks dainius, o tavo širdis pilna narsumo.

KRISTIS (*tyliai*). Septynių saulių šviesa spindi tavo širdyje, ir lyg angelo žibintas šviesi tu man, kai aš naktį žeberklu gaudysiu lašišas Ovene ar Keroumore.

PEGINĖ. Jei būčiau tavo žmona, Kristi Mehounai, tokią naktį eičiau drauge su tavim. Pamatytum, kaip aš sargybai moku dantis užkalbėti ir sugalvoti juokingus vardus kiekvienai dangaus žvaigždelei.

KRISTIS. Tu iš tikrųjų su manimi eitum? Gali juk mirtinai peršalti per krušą ar ryto rūkuose.

PEGINĖ. Mudu pasislėptume po koku krūmeliu. (*Išgąstingai*) O gal čia tik tuščios kalbos? Mūsų trobelė menka, šiaudiniu stogu, negi čia sutiktų apsigyventi toks šaunus vaikiną kaip tu?

KRISTIS (*apkabina ją per liemenį*). Jei nebūčiau doras krikščionis, ant plikų kelių atsiklaupęs poteries kalbėčiau ir melsčiausi kiekvienam stogo šiaudeliui viršum tavo galvos, kiekvienam akmenėliui ant tako į tavo pirkelę.

PEGINĖ (*švytėdama*). Jei čia teisybė, nuo šiol kasdien deginsiu žvakes už stebuklą dievui, kuris atvedė tave iš pietų. Aš galiu nieko nelaukus tekėti už tavęs, nes drabužiai kraičiui jau nupirkti.

KRISTIS. Tai stebuklas. Bet ir teisybė. Aš taip ilgai vargą vargau ir taip toli keliavau ir net nenumaniau, kad vis artėju prie šios nuostabios dienos.

PEGINĖ. O mane, mergaitę, dažnai imdavo pagunda išplaukti į užjūrį ir ištekti už žydo, kuris turi dešimt statinių aukso. Ir net nenujaučiau, kad toks kaip tu eina ir eina vis artyn prie manęs lyg viešpaties dievo žvaigždė.

KRISTIS. Tik pagalvok, seniai buvau girdėjęs, kad moterys šneka švelnius žodžius visokiems papaikėliams, bet dabar pirmą kartą pats išgirdau, kaip tavo nuostabus balsas meiliai šneka ir džiugina man širdį.

PEGINĖ. Tik pagalvok, Kristi Mehounai, kad tai aš taip kalbu, o juk septyni kaimai bijo mano aštraus liežuvio. Taip, širdis — tikras stebuklas. Man rodos, nuo šiol visame Mejo krašte nebebus kitų tokių laimingų įsimylėjėlių kaip mes. (*Lauke girdėti girtų dainavimas*) Tai mano tėvukas grįžta iš šermėnų. Kai išsimiegos, mes jam pasakysim. Tada lengviau susikalbėsime.

MAIKLAS (*už scenos dainuoja*).

Sargybiniai pavijo.
Nutvėrė už čiupros.
Į cypę vėl įkišo
Ir duos ten mums pylos.

(*Įeina Šono prilaikomas*)

Vėl gulim ir vaitojam
Už grotų įkišti...

Pamato Kristį, svirduliuodamas eina prie jo ir spaudžia jam ranką, tuo tarpu Peginė ir Šonas kalbasi kairėje

MAIKLAS (*Krisčiui*). Telaimina tave dievas ir šventieji angelai, vaicine. Girdėjau šnekant, kad tu visas varžybas laimėjai. Tikra gėda, dievaži, kad aš tavęs nenusivedžiau į Keitės Kesidi šermenis. Šitokio šaunaus ir tvirto vaikino. Kaip gyvas nesi tokių šermenų matęs. Degtinė upeliais tekėjo. Kai mes vidurdienį jos kaulus į ankštą kapą nuleidom, penki vyrai, ne, šeši jau nė žodžio nebegalėjo pratarti ir, sudribę stačiai ant šventų akmenų, ožius lupo.

KRISTIS (*suglumęs žiūri į Peginę*). Negi čia teisybė?

MAIKLAS. Sakau tau, kad teisybė. Oi, koks tu pasiutęs sukčius — savo vargšą tėvuką paslapčiom palaidojai. O galėjai užmesti mului ant nugaros ir atgabenti į vakarus, kaip kadaise šventas Juozapas padarė. Būtume čia jį deramai palaidoję, o dabar pūva ten, ir nė vienas krikščionis už jo sielą burnelės neišmetė.

KRISTIS (*piktai*). Tokiam kaip jis nieko kito ir nereikia. Tegu sau guli kur gulėjęs.

MAIKLAS (*tapšnoja jam per nugarą*). Na ir užkietėjęs tu žmogžudys! Vargas bus tam vyrui, kurio žmonelę įsižiūrėsi. (*Rodo Šoną*) Štai, pažvelk į šitą kuklų ir dorą krikščionį, kurį aš savo dukteriai vyru išrinkau. O šiandien gavau raštą auksiniais krašteliais, kad jiems leidžiama susituokti.

KRISTIS. Ir tu nori, kad jie šiandien susituoktų?

MAIKLAS (*išsitiesia*). O kaipgi. Manai, jei aš girtas, tai leisiu savo dukrai vienai gyventi su tokiu nutrūktgalviu plevėsa kaip tu?

PEGINĖ (*pasitraukia nuo Šono*). Ar teisybė, kad gautas leidimas?

MAIKLAS (*triumfuodamas*). Tėvas Railis perskaitė jį ta nežmoniška lotynų kalba ir pasakė man: „Pačiu laiku gavom, kuo skubiausiai aš juos sutuoksiu, nes bijausi to jauno bernioko, kuris ten žvaigždes nuo dangaus skina“.

PEGINĖ (*karštai*). Jau jis pavėlavo. Dabar aš tekėsiu už šito vaikino, už Krisčio Mehouno.

MAIKLAS (*balsiai, su siaubu*). Nori, kad jis mano sūnumi taptų, kai tėvo kraujas dar nuo jo nenudžiūvo?

PEGINĖ. Taip, noriu. Ar neapmaudu jaunai merginai tekėti už tokio vyro kaip Šaninas. Juk jis tikra kaliausė. Narsumo nė per nago juodymą neturi ir gražių žodžių kalbėti nemoka.

MAIKLAS (*žiopčiodamas sudrimba kėdėje*). Na ir netikėlė tu

dukra — visus taukus man nuo širdies nukrėtei. O aš dar tiek prisiplempęs, kad vos atsikvėpt begaliu. Gal nori, kad abu dabar šoktų ant manęs ir aš kaukčiau iki aušros, kol širdis pusiau perplyš? Šaninai, ko tu nieko nesakai? Nejau nė trupučio nepavydi?

ŠONAS (*baisiai nelaimingas*). Bijočiau pavydėti žmogui, kuris savo tėvuką nugalabijo.

PEGINĖ. Ką gi, menkas džiaugsmas tekėti už tokio vyro kaip tu. Matau, kad našlaitei visur pavojai gresia. Tikra laimė, kad neištekėjau už tavęs, nesulaukusi jo atkeliaujant iš vakarų ar pietų.

ŠONAS. Keista — išsirinkai sau nudriskusį valkatą, dievai žino iš kur atklydusį.

PEGINĖ (*žaismingai*). O tu tareisi esąs toks gražuolis, su kuriuo mergaitei vienas džiaugsmas Naujų metų sekmadienį saulutėį pasivaikštinėti. Juk su tavim būdama, mergaitė greičiau galvos apie jaučio kepenis, o ne apie lelijas ar rožes.

ŠONAS. Negi tu užmiršai ir mano meilę, ir šventąjį leidimą, ir telyčias, kurias tau atiduodu, ir aukso žiedą?

PEGINĖ. Man rodos, kad tu per geras man, Šonai Kjou iš Kilakino. Keliauk sau sveikas, kol susirasi kokią prašmatnią panelę, kuri atgins tau bandą jaučių iš Mito slėnio ir bus apsisagsčiusi deimantais kaip faraono motina. Čia tau, Šaninai, bus pora. Tesaugo tave dievas. (*Pasitraukia ir slepiasi už Krisčio*)

ŠONAS. Bet paklausk...

KRISTIS (*žiauriai*). Nešdinkis iš čia, vaikine, kad prie mano šian-dieninių žygių dar ir žmogžudystė neprisidėtų.

MAIKLAS (*pašoka klykdamas*). Ką, žmogžudystė? Ar pasiutai? Mano namuose žudyti ruošiesi, kai čia visur prikrauta naminės šio vakaro išgertuvėms! Eik sau ant jūros kranto, jei trokšti muštis. Ten potvynis nuplaus visus pėdsakus, ir niekas nieko nebeprisimins. (*Stumia Šoną prie Krisčio*)

ŠONAS (*ištrūksta ir slepiasi Maiklui už nugaros*). Maiklai Džeimsai, aš nenoriu muštis. Verčiau liksiu viengungis, ligi amžiaus galo aistrų lėtai deginamas, negu eisiu muštis su tokiu strykčiojančiu laukiniu, dievas žino iš kur atsidanginusiu. Užtvok jam pats, Maiklai Džeimsai, antraip tu nebegausi nei mano telyčių, nei šėmojo jaučio, kurį atsivedžiau iš Snimo.

MAIKLAS. Ar tai man su juo muštis, jeigu jis, savo tėvą žudydamas, šito meno išmoko. (*Stumia Šoną*) Eik tu, kvaily, ir muškis dabar su juo.

ŠONAS (*pažengia kelis žingsnius į priekį*). Ar ranka jam vožti?

MAIKLAS. Kastuvą paimk, ten dešinėje rasi.

ŠONAS. Bijau kartuvėse atsidurti, jei kastuvu stukteliųsiu.

KRISTIS (*ima kastuvą*). Na, tai aš priversiui tave kartuvių nebijoti arba nešdintis iš čia.

Š o n a s išbėga pro duris

KRISTIS. Laimingos kelionės! (*Eina prie Maiklo, erzindamas*) Man rodos, tau visai nesinorėtų savo namuose laikyti tokį kvakšintį nenaudėlį. Palaimink mus ir paklausyk, kaip ji prisieks būti man ištikima. Mane dabar laimė lydi, todėl kiekvienas džiaugtųsi, savo namuose turėdamas tokį vyrą kaip aš.

PEGINĖ (*Maiklui iš kitos pusės*). Palaimink mus. Prisiekiu dievu, kad tik už jo tekėsiu ir niekad savo žodžio nemainysiu.

MAIKLAS (*stovi viduryje, atsirėmęs į abu*). Matyt, jau tokia dievo valia, kad vienam lemta lengva mirtim numirti, o kitam kamuotis. Ir tokia dievo valia, kad žmonės daug vaikų gimdytų ir Žemę apgyventų. Ko vertas vienišas žmogus, klausiu aš jūsų? Vienoj troboj kąsni užkąs, kitoj gurkšni užgers, o savo kampo niekur neturi, lyg senas asilas, kuris bliana, paklydęs tarp uolų. (*Krisčiui*) Daugelis bijotų įsileisti tokį kaip tu į savo namus, kad staiga galvos nepalydėtų. Bet aš doras airis ir verčiau be laiko į kapus nueisiu, prieš tai pamatęs dešimtį anūkų, kurie auga žvalūs keikūnai, negu priveisiu aplink savo lovą nupiepusių smurgliukų, kokių, man rodos, Šonas Kjou tegali prigimdyti. (*Sujungia jų rankas*) Drąsus vyras — rečiausias deimantas pasaulyje, o tas, kuris vienu smūgiu savo tėvą pusiau perkirto, tikriausiai drąsos turi tiek kiek dešimt. Todėl tegu dievas ir šventoji Marija, ir šventasis Patrikas laimina jus ir nuo šios dienos daugina jūsų palikuonis.

KRISTIS ir PEGINĖ. Per amžių amžius. Amen.

Lauke triukšmas. Įlekia s e n i s M e h o u n a s, lydimas m i n i o s ir n a š l ė s K v i n. Jis puola Kristį, partrenkia jį žemėn ir ima mušti

PEGINĖ (*traukia jį už rankos*). Liaukis gi! Kas tu per vienas?

MEHOUNAS. Jo tėvas. Tegu dievas man atleidžia.

PEGINĖ (*traukiasi atgal*). Ar jis iš numirusių prisikėlė?

MEHOUNAS. Manai, kad mane taip lengva pribaugti, kastuvu stuktelėjus? (*Vėl muša Kristį*)

PEGINĖ (*įtūžusi žiūri į Kristį*). Tai šitaip tu melavai, sakei per pusę perskėlęs. Tu gi nieko nepadarei.

KRISTIS (*nutveria Mehouno lazda*). Jis ne mano tėvas. Kažkoks įsisiautėjęs beprotis, kurio visi žmonės bijo. (*Rodo į našlę Kvin*) Jinai žino, kad aš teisybę sakau.

MINIA. Tu mulkini Peginę. Vadinasi, našlė Kvin jau matė jį, ir tu tą žinai. Melagis!

KRISTIS (*pritrenktas*). Jisai melagis — išgriuvo paslikas su perskelta galva ir apsimetė miręs.

MEHOUNAS. Juk nurūkai per kalvą kiek įkabindamas, dar man nespėjus atsigauti iš nustebimo, kad prieš mane drįsai šokti.

PEGINĖ. Tik pamanykit, kaip mes čia jį šlovinom, o jis ničnieko nepadare, tik taukštelėjo per galvą ir nudūmė į šiaurę. Iš baimės net suprakaitavęs. Lauk iš čia!

KRISTIS (*graudžiai*). Juk matei šiandien, ką aš nuveikiau. Todėl išgelbėk dabar mane nuo to senio. Kodėl taip užsidegei kuo greičiau mane pražudyti?

PEGINĖ. Tavo apgaulė taip elgtis skatina. Baisu pagalvoti, kad vos prieš pusvalandį tu buvai įsibrovęs į mano širdį. (*Mehounui*) Išvesk jį iš čia. Man gėda prieš žmones, kad dėl tokio melagio, tokio nusmurgusio kvailio pykčiu nebetveriu.

MEHOUNAS. Na, kelkis ir eik su manim — teks už viską atsakyti.

MINIA (*tyčiojasi*). Na ir šaunuolis! Tai šitas berniokas visame Mejo krašte viešpatauti buvo užsimanęs! Įkirsk jam kaip reikiant, pone!

KRISTIS (*išsigandęs ir suglumęs atsistoja*). Ir kam jums mane kankinti? Tegu mane vietoje perkūnas nutrenkia, jeigu esu ką nors nuskriaudęs, išskyrus tą vieną kartą, kai jam užtvočiau.

MEHOUNAS (*garsiai*). Čia visa blogybė. Jei nieko nenuskriaudei, vadinasi, niekam tikęs esi. Juk iš tokių kaip tu ir kyla viso pasaulio blogybės.

KRISTIS (*iškelia rankas*). Visagalio viešpaties dievo vardu...

MEHOUNAS. Netrukdyk viešpaties dievo. Gal nori, kad jis atsiųstų mums sausrą, karštinę, vištakystę ar cholera?

KRISTIS (*našlei Kvin*). Atsistok nors tu tarp mūsų ir padėk man.

NAŠLĖ KVIN. Jau ir taip daug padariau, teatleidžia man dievas. Daugiau nebegaliu.

KRISTIS (*beviltiškai dairosi aplink*). Ir ką man daryti — vėl grįžti į tą kankynę? Ar tapti valkata ir traukti didžiaisiais keliais iš prie-

glaudos į prieglaudą, rugpjūčio dulkėms gerklę ėdant ar kovo vėjams kiaurai per visus šonkaulius švilpiančią?

SARA. Paprašyk Peginės, kad tau padėtų. Jos ūpas dažnai keičiasi.

KRISTIS. Neprašysiu. Jos grožis — man kančia. Juk tokią merginą Kilio laukuose tarp viršių sutikęs, net vidurnakčio mėnuo didžiutįsi. Ir kas čia mane atvarė, kad jos akių liepsna man visą sielą išdegintų?

PEGINĖ (*Mehounui, susijaudinusi, tramdydama ašaras*). Išvesk jį. Kitaip aš užsiundysiu vaikus, kad jį užmuštų.

MEHOUNAS (*eina prie jo, mosuodamas lazda*). Na, eime, jeigu nenori, kad visi matytų, kaip aš tau šonus vanosiu.

PEGINĖ (*pro ašaras juokiasi*). Ir gerai, tegu visi žmonės pasižiūri, kaip jam kailį karš, tam bjauriam melagiui. O dėjosi esąs didvyris, kurio visi bijo.

KRISTIS (*Mehounui, labai griežtai*). Palik mane.

MINIA. Na, na! Kristi, nepasiduok! Tai bus smagumėlis, jei juodu susimuš!

MEHOUNAS (*bando sustverti Kristį*). Na, eikš!

KRISTIS (*dar grėsmingiau*). Palik mane, sakau tau!

MEHOUNAS. Gal ir paliksiu, kai ant kojų nepastovėsi ir nugara pamėlynuos.

MINIA. Na, pradėkit, abudu. Aš už senį! Šaunuoli, laikykis!

KRISTIS (*tyliu balsu, bet labai ryžtingai*). Liaukitės šaukę. Šiandien jūs mane didvyriu padarėt tik dėl to, kad melu patikėjot. O dabar man ima rodytis, kad nors ir sunku žmogui būti vienišam, dar blogiau susidėti su tokiais papaiškėliais kaip jūs.

Mehounas žengia į jo pusę

KRISTIS (*beveik rėkte rėkia*). Eikit lauk... arba aš iš tikrųjų taip uždrošiu, kad jūsų angelai sargai debesyse mirkčioti pradės. (*Stai-ga pasisuka ir čiumpa kastuvą*)

MINIA (*pusiau išsigandusi, pusiau susidomėjusi*). Jis iš galvos eina! Atsargiai! Bėkit nuo to pamišėlio!

KRISTIS. Gal aš ir pamišėlis, bet šiandien visi girdėjęt mano balsą tariant žodžius, kurie mieste per mugę dainiaus žodžiams nenusileidžia. Aš laimėjau jūsų lenktynes, ir jūsų šuolius, ir...

MEHOUNAS. Užčiaupk savo koserę ir eik su manim.

KRISTIS. Einu, bet pirma tave patiesiu.

Puola su kastuvu senį Mehouną ir išsiveja jį pro duris. Jam įkandin išbėga m i n i a ir n a š l ė K v i n. Lauke didžiulis triukšmas. Paskui pasigirsta klyksmas ir akimirką stoja kapų tyła. Įeina K r i s t i s, pusiau apkvaitęs ir pasuka prie ugnies

NAŠLĖ KVIN (*įbėga ir eina prie jo*). Dabar tai jie pačiups tave.

Einam greičiau, antraip tave iš tikrųjų pakars.

KRISTIS. Aš manau, dabar Peginė vėl ims girti mane, kaip gyrė prieš kelias valandas.

NAŠLĖ KVIN (*nekantriai*). Eime per kiemo duris. Menkas džiaugsmas kartuvėse kyboti.

KRISTIS (*pasipiktinęs*). Niekur aš neisiu. Kam man begyventi, jei Peginę prarasiu.

NAŠLĖ KVIN. Eime, tau bus nė kiek ne blogiau kaip vakar vakare; dabar merginoms galėsi girtis dviguba žmogžudyste.

KRISTIS. Peginės Maik aš nepaliksiu.

NAŠLĖ KVIN (*nekantriai*). Tokių kaip ji pilna kiekvienos parapijos smuklėj nuo pat Bingemstauno ligi Mito slėnio. Eime, sakau tau. Rasiu tau meilesnių mergaičių — kas mėnesį galėsi naują turėti.

KRISTIS. Man tik vienos Peginės reikia, nors tu man visą pulką rinktinių merginų atvestum ir išrikiuotum vienmarškinės nuo čia ligi pat tolimų rytų žemių.

SARA (*įbėgdama nusisega vieną iš daugelio savo sijonų*). Jau eina jo karti. (*Duoda jam savo sijoną, skarą*) Apvilk jį ir tegu bėga į rytus.

NAŠLĖ KVIN. Jis dabar aikštijasi, bet mes jį aprengsime ir aš perkelsiu jį keltu į Ekilo garlaivį.

KRISTIS (*neryžtingai priešinasi*). Atstokit nuo manęs! Juk žinau, kad šiandien man laiminga diena. Ji tikrai tekės už manęs; galų gale juk aš įrodžiau esąs didvyris. (*Jos bando užsegti jam sijoną*)

NAŠLĖ KVIN. Paimk jį už kairės rankos ir ištempysime iš čia. Na, berneli, eime!

KRISTIS (*staiga atsitokėjęs*). Mane nuo jos atskirti norit? Gal pavydit, kad ji tekės už manęs? Pasitraukit. (*Griebia kėdę ir užsimoja*)

NAŠLĖ KVIN (*išeidama*). Į beprotnamį jį reikia įkišti, o ne į kartu-

ves. Išbėgsim per kiemo duris ir pakviesim gydytoją. Ir šitaip išgelbėsime jį.

Išeina drauge su Sara pro duris į kambarį. Tarpduryje susispiečia iš lauko atėję vyrai. Kristis vėl eina prie ugnies

MAIKLAS (*šnabžda, siaubo apimtas*). Ar seniokas tikrai nebėgyvas?
FILIS. Pats ką tik mačiau, kaip dvasią išleido.

Visi sužiūra į Kristį

MAIKLAS (*su virve rankose*). Žiūrėkit, kaip jis sėdi. Nejučiom užnerkim kilpą jam ant kaklo!

FILIS. Tu, Šaninai, užnerk. Tu čia blaiviausias iš visų.

ŠONAS. Kaip aš eisiu prie jo, juk jis labiausiai ant manęs niršta. Verčiau jau tu, Pegine Maik.

PEGINĖ. Na, gerai, duok šen.

Peginė su kitais prieina prie Krisčio ir ant kaklo užneria jam kilpą

KRISTIS. Ko jums prireikė?

ŠONAS (*triumfuodamas, tuo tarpu kiti suriša Kristį virve per krūtinę*). Eime į policiją. Pabūsi tol, kol į kartuves nuves.

KRISTIS. Mane?

MAIKLAS. Jei mes tavęs pasigailėsime, galbūt viešpats dievas nubaus mus, ant mūsų galvų užtraukdamas valdžios rūstybę. Taigi, verčiau nesispyriok. Mirtis kartuvėse lengva ir greita.

KRISTIS. Aš iš vietos nepajudėsiu. (*Peginei*) Ką tu man pasakysi, kai aš dabar tą padariau visų akyse?

PEGINĖ. Pasakysiu štai ką; kai iš svetur atėjęs žmogus drąsiai kalba — atrodo, čia tikras stebuklas. Bet kai ima akis draskyti kieme ir čia pat kastuvu per galvą žmogui trenkia — supranti, kad drąsios kalbos ir šlykštus darbas ne tas pats. (*Vyrams*) Išveskite jį iš čia, kitaip mus visus dar šiandien dėl to nuteis.

KRISTIS (*su siaubu*). Ir tu mane varai, kad budelis savo sudiržusiom rankom užmegztų tą nelemtą kilpą man pačiam paausy?

VYRAI (*traukia virvę*). Na, eime. Ko lauki? (*Parverčia jį ant grindų*)

KRISTIS (*kojom užsikabina už stalo kojų*). Nupjauk virvę, Pegine, ir aš dingsiu jums iš akių. Gyvensiu nuo šiol kaip tie pamišėliai Kile, kurie minta visokiom šlykštynėm ir ant akmenų užkibusiais dumbliais.

PEGINĖ. Gal nori, kad mus visus pakartų dėl tokio akiplėšos melagio kaip tu. (*Vyrams*) Greičiau jį iš čia išveskit!

ŠONAS. Suveržkit kilpą ant kaklo ir truktelėkit.

FILIS. Pats suveržk. Nebijok, jis tau nieko nepadarys, jei tik per daug arti prie jo dantų neprieisi.

ŠONAS. Bijau aš jo. (*Peginei*) Paimk degančių durpių gabalėlį ir pasvilink jam blauzdą.

PEGINĖ (*dumplėmis pučia ugnį*). Paleisk stalą, berneli, antraip aš tau kinkas pačirškinsiu.

KRISTIS. Tu ugnį pūti, kad mane kankinti galėtum. (*Balsas stiprėja*) Ak, štai kokia tu. Na, dabar visi saugokitės. Jeigu jau man teks į kartuves keliauti, linksmai keliausiu, sakau jums, ir prieš mirdamas dar ne vienam iš jūsų kraują nuleisiu.

ŠONAS (*išsigandęs*). Tvirtai jį laikyk, Fili. Dėl dievo, būk atsargus. Man regis, jis labiausiai už savo nuoskaudas trokšta man atkeršyti.

KRISTIS (*beveik linksmai*). Jei tik pakliūsi man į rankas, dar šį vakarą kabosi ant šakos vietoj kaliausės ir galėsi pragaro paukščius baidyti. Tai smagus bus pasivaikštinėjimas, kai drauge su mano tėvo dvasia prie pragarų vartų trauksi.

ŠONAS (*Peginei*). Na, paskubėk, girdi! Dievuliau, koks baisus žmogus. Tikrą teisybę sakė tėvas Railis, kad degtinė mūsų prakeikimas. Juk jūs visi ant kojų vos laikotės ir nežinot, ką daryti.

KRISTIS. Jeigu dabar kuriam iš jūsų sprandą nusukčiau, teisme jausčiausi lyg tikras karalius, matydamas, kaip prisiekusieji iš baimės kinkas drebina. O kai aš pakibsiu kilpoje, koks verksmas kils visame Mejo krašte; net ponios, šilkais ir atlasais apsitačiusios, šniurkščios į mezginiuotas nosinaites. O kiek dainų, baladžių sudės apie mano skaudžią dalią! (*Pasisuka, ant grindų gulėdamas, ir įkanda Šonui į blauzdą*)

ŠONAS (*klykia*). Į blauzdą man įkando! Lyg pasiutęs šuo. Dabar jau tikriausiai mirsiu.

KRISTIS (*patenkintas savim*). Žinoma, mirsi. Tik pasirūpink, kad ten pragare visas vėliavas išskeltų, kai aš po dviejų ar trijų savaitių atkeliausiu. Man atrodo, kad šėtonas nedaug teturi tokių, kurie savo tėvuką nugalabijo sykį Keryje, o dar sykį Mejo krašte.

Iš užpakalio ant visų keturių atropoja s e n i s M e h o u n a s ir žiūri. Niekas jo nepastebi

VYRAI (*Peginei*). Duok šen durpės gabalą.

PEGINĖ (*prieina*). Tepagaili jo dievas! (*Svilina jam blauzdą*)

KRISTIS (*spardosi ir klykia*). Ak, viešpatie maloningas. (*Paleidžia stalo kojas, vyrai tempia jį prie durų*)

DŽIMIS (*pastebi senį Mehouną*). Žiūrėkit, kas čia atropojo!

Visi palieka Kristį ir bėga į kairę

KRISTIS (*vargais negalais pasikelia ant kelių ir atsiduria tiesiai priešais senį Mehouną*). Ką, ar atėjai, kad nudėčiau tave trečią kartą? Ko prireikė?

MEHOUNAS. Kodėl jie tave surišo?

KRISTIS. Veda į policiją, kad už tavo nužudymą pakartų.

MAIKLAS (*teisindamasis*). Tokia jau viešpaties valia, kad kiekvienas savo lūšnelę nuo įstatymo laužymo saugotų. O ką darytų mano dukra, jei mane kas nors sužlugdytų ar pakartų?

MEHOUNAS (*atrišdamas Kristį, niūriai*). Labai man čia rūpi, tegu nors ligi pat mirties su maišu ant pečių vaikštinėja, kriaukles rinkdama. Bet mudu su sūnumi dabar savais keliais trauksim. Tai smagumėlis bus pasakoti visiems apie Mejo krašto žmonių niekšybę ir apie čionykščius kvailius. (*Krisčiui, kuris jau išsilaisvino iš pančių*) Na, eime.

KRISTIS. Su tavim eiti? Na gerai, bet aš eisiu kaip šaunus kapitonas su savo netikėliu vergu. Eik pirmas ir žiūrėk, kad nuo šios dienos man virtum avižinę košę ir bulves skustum, nes nuo šiol aš — visų muštynių nugalėtojas. (*Stumia Mehouną*) Na, eik, sakau gi tau.

MEHOUNAS. Ar man sakai?

KRISTIS. Nedrįsk išsižioti. Lauk iš čia.

MEHOUNAS (*išeidamas žiūri atsigręžęs į Kristį*). Šlovė viešpačiui.
(*Plačiai išsišiepia*) Matyt, man vėl protas aptemo. (*Išeina*)

KRISTIS. Būkit dešimt tūkstančių kartų palaiminti visi, kurie čia esat. Nes jūs galų gale padarėt mane tikru narsuoliu. Nuo šiol iki pat Paskutinio teismo dienos gyvenimas man bus lyg pasaka svajonių karalystėje. (*Išeina*)

MAIKLAS. Ačiū dievui, pagaliau ramiai pagerti galėsime. Atnešk porterio, Pegine.

ŠONAS (*eina prie jos*). Koks stebuklas! Galų gale tėvas Railis galės mus sutuokti. Niekas dabar mums nebesutrukdys, kad tik ta bjauri žaizda užgytų.

PEGINĖ (*trenkia jam antausį*). Dink man iš akių. (*Užsitraukia skarą ant galvos ir pratrūksta nesuvaldomai raudoti*) O, vargas man, vargas. Dabar tikrai jį praradau. Praradau vienintelį tikrą šaunuolį iš Vakarų pakrantės.

U ž d a n g a